

[Formanden.]
og over:
forslag til folketingsbeslutning om fastholdelse af afdæmpningen af stigningstakten i pris-, indtægts- og omkostningsniveauet (af Kjeld Olesen m. fl.).

Eksemplarer er omdelt.

I skrivelse af 2. juli dette år anmoder ministeren for offentlige arbejder om, at der af folketinget må blive foretaget valg af 1 nyt medlem til *jernbanerådet*, efter at Fogh Rasmussen er udtrådt af folketinget. Som nyt medlem har vedkommende gruppe udpeget *Holmberg*. Den pågældende er herefter valgt.

De på dagsordenen opførte sager kan kun med tingets samtykke behandles i dette møde, men hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet.

Man gik da til:

Anden behandling af forslag til lov om midlertidig ændring af merværdiafgiftsloven. (Nedsættelse af afgiften).

(Lovforslag nr. 244. Fremsat 8/9 75. Første behandling 8/9 75. Betænkning 10/9 75).

Der var stillet 5 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Formanden:

Sammen med denne sag foretages de under punkterne 2-10 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om midlertidig ændring af lov om tobaksafgifter.

(Lovforslag nr. 245. Fremsat 8/9 75. Første behandling 8/9 75. Betænkning 10/9 75).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om midlertidig ændring af lov om afgift af parfumer, toiletmidler m. v.

(Lovforslag nr. 246. Fremsat 8/9 75. Første behandling 8/9 75. Betænkning 10/9 75).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om midlertidig forhøjelse af afgiften af benzin.

(Lovforslag nr. 268. Fremsat 8/9 75. Første behandling 8/9 75. Betænkning 10/9 75).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om stempelafgift. (Nedsættelse af afgiften for skibspantebreve).

(Lovforslag nr. 254. Fremsat 8/9 75. Første behandling 8/9 75. Betænkning 10/9 75).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om friværelse af bunden opsparing.

(Lovforslag nr. 247. Fremsat 8/9 75. Første behandling 8/9 75. Betænkning 10/9 75).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om udskrivningsprocenten for kalenderåret 1976.

(Lovforslag nr. 248. Fremsat 8/9 75. Første behandling 8/9 75. Betænkning 10/9 75).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om sømandsskat.

(Lovforslag nr. 249. Fremsat 8/9 75. Første behandling 8/9 75. Betænkning 10/9 75).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

[Formanden.]

Anden behandling af forslag til lov om midlertidigt investeringsfradrag [af Christopher- sen m. fl.].

(Lovforslag nr. 265. Fremsat 8/9 75. Første behandling 8/9 75. Betænkning 10/9 75).

Der var stillet 9 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om investeringsfonds [af Christophersen m. fl.].

(Lovforslag nr. 266. Fremsat 8/9 75. Første behandling 8/9 75. Betænkning 10/9 75).

Der var stillet 4 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, henholdsvis tekst, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Formanden:

Taletiden er for ordførerne 15 minutter i første omgang, 8 minutter i anden; for andre medlemmer henholdsvis 10 og 5 minutter.

Kjeld Olesen S:

Efter at vi havde den mere principielle førstebehandling, har der jo været tale om et meget flittigt udvalgsarbejde, og ved denne andenbehandling er det min opgave at redegøre nærmere for socialdemokratiets stilling til de stillede ændringsforslag, idet jeg dog konstaterer, at der for adskillige af lovforslagenes vedkommende ikke er tale om ændringsforslag.

Det første forslag, jeg vil gøre en bemærkning til, er forslaget om merværdiafgiftens nedsættelse og de konsekvensforslag, der er behandlet sammen med dette. Jeg vil gøre en enkelt bemærkning til betænkningen, hvori det konservative folkeparti har en bemærkning om, at gennemførelse af denne lovgivning vil betyde en alvorlig belastning for administrationen og for erhvervslivet —

sådan tror jeg, der står ordret. Da det jo givet er noget, der diskuteres, hvad de praktiske virkninger vil være af, at man meget hurtigt sætter momsen ned med det foreslåede, vil jeg gøre en bemærkning om det og for det første henvise til, at de erfaringer, som man har gjort i Sverige, er gode, og at vi med det, der nu lægges op til, ud over hvad man gjorde i Sverige, yderligere giver den service over for de handlende og over for erhvervslivet, at man — hvilket er sket i samarbejde med De samvirkende Købmandsforeninger, FDB og Føtex — udarbejder en såkaldt 95 pct. tabel, der både for medarbejderne i forretningerne og for kunderne vil være en hjælp, der gør opgaven ganske overskuelig.

Så kan jeg heller ikke undlade at sige, at når man ser de krav, der i dag stilles til ansatte i forretninger, f. eks. hvor der er tale om tilbudsvarer, der betyder, at man fra dag til dag er udsat for ændringer og må have nye tal i hovedet, så er dette en overkommelig opgave. Det skal også bemærkes, hvad ligesom ikke er trængt ind alle steder i den offentlige debat, at der ikke i lovgivningen er tale om en tvungen ommærkning af priserne.

To ting skal så yderligere føjes til. Det er, at det jo i forslaget indgår, at momsafregningen for marts måned først forfalder den 20. august, hvilket betyder øget likviditet til de handlende, og endelig er jo hele målet med at sætte momsen ned den forbrugsstimulans, som skulle betyde en yderligere omsætning og dermed også en yderligere likviditet.

Om fremskridtspartiets ændringsforslag, ifølge hvilket man ønsker, at biler også skal medtages i moms-nedsættelsen, bare dette, at vi jo ofte under udvalgsarbejdet præsenteres for henvendelser fra diverse organisationer. Vi har mange gange fra Forenede Danske Motorejere fået henvendelser, der ikke ligefrem roste diverse forslag, der har været stillet herinde. I dette tilfælde er der tale om, at FDM, som de siger i henvendelsen, accepterer, at bilbranchen holdes udenfor. Så skal selvfølgelig føjes til, hvad der er meget naturligt, at FDM helst så, at benzinen også var kommet med.

Vi må altså anbefale, at man stemmer imod fremskridtspartiets ændringsforslag.

Med hensyn til udskrivningsprocenten har

[Kjeld Olesen.]

det konservative folkeparti stillet ændringsforslag om, at den skal nedsættes fra 90 til 81, og man har med dette stilet imod det samme mindreprovenu, der er tale om for moms-nedsættelsen. Socialdemokratiet anbefaler, at man stemmer imod dette ændringsforslag. Vi finder, at det, det drejer sig om, først og fremmest er at få sat beskæftigelse i gang og få denne sat i gang bl. a. igennem den nødvendige forbrugsstimulans. Hvis det var sådan, at vi skulle diskutere en lettelse i den direkte beskatning, finder vi, at der er andre metoder, der er nok så anvendelige. Jeg behøver bare at pege på forlængelse af proportionalstrækket og forhøjelse af personfradraget. Men det, vi diskuterer, er ikke en skattereform. Det, vi diskuterer, er at få sat gang i beskæftigelsen, i forbruget, og her er der ingen tvivl for os om, at momsnedsættelsen er det mest effektive.

Dernæst en bemærkning om lovforslaget fra venstre om midlertidigt investeringsfradrag. Der er tale om nogle redaktionelle ændringer, som vi naturligvis kan anbefale, og ligeledes kan vi anbefale andre ændringsforslag stillet af ministeren. Ifølge det oprindelige forslag var det således, at det 20 pct. fradrag af salgssummen i og for sig skulle stå for sig selv. Det ændringsforslag, der nu er stillet, går ud på, at det skal være 20 pct. fradrag af forskellen mellem anskaffelsessummen og værdien af det udskiftede driftsmiddel.

Jeg har godt set i betænkningen, at man, ikke mindst fra fremskridtspartiet, peger på, at der er mulighed for misbrug af denne lovgivning, og der er jo så mange lovgivninger, hvor der i virkeligheden er tale om misbrug. Men jeg synes, at der gennem de ændringsforslag, ministeren er kommet med, er gjort, hvad der kunne gøres for at sikre, at loven kommer til at virke efter sin hensigt. Jeg tænker her på en lang række specifikationer, der direkte hindrer denne misbrug, og jeg tænker ikke mindst på, at der bag om dette ligger, at man i forbindelse med selvangivelsen skal afgive erklæring om anskaffelser og afhændelser, hvis man i løbet af året har gjort brug af denne lov.

Det sidste, jeg vil gøre en bemærkning om, idet øvrige forslag fra skatte- og afgiftsudvalget ikke indeholder ændringsforslag, er venstres lovforslag om henlæggelse til in-

vesteringsfonds. Kernen i forslaget er jo, at de nuværende 20 pct. af overskuddet, der kan henlægges til investeringsfonds, skulle forhøjes til 25 pct. Jeg skal ikke lægge skjul på, at det nok ikke er det af de mange forslag, vi finder mest effektivt, når det drejer sig om at skaffe beskæftigelse, men vi kan anbefale det og anbefaler ministerens ændringsforslag også om, at der først efter 3 måneder fra henlæggelsen kan blive tale om frigivelse, ganske simpelt fordi man skal have en rimelig tid til at undersøge, om betingelserne for frigivelse er til stede.

Med disse bemærkninger kan jeg på socialdemokratiets vegne anbefale de af flertallet stillede ændringsforslag.

Anders Andersen (V):

Jeg vil da gerne indledningsvis understrege, at de 10 lovforslag, som vi her behandler, har fået en saglig udvalgsbehandling. Alle stillede spørgsmål er besvaret, der har været den tid til rådighed, som de fremmødte deputationer ønskede, og der har været plads og lejlighed til at debattere både svarene og også de henvendelser, som vi har fået. Der er altså ikke tale om, at der har været et forceret arbejde, som kan betegnes som lovjaskeri, og det hilser jeg med stor tilfredshed.

Der er stillet en række ændringsforslag af ministeren for skatter og afgifter, og alle disse ændringsforslag, som efter vor opfattelse er forbedringer, kan jeg anbefale, mens jeg ikke kan anbefale de af fremskridtspartiet, de konservative, SF og kommunisterne stillede ændringsforslag.

Der har været rejst en række problemer under mødet med deputationer, problemer, som vi har overvejet, og hvoraf nogle vil kunne løses rent administrativt, og vi har forstået, at specifikke spørgsmål også vil blive forhandlet på en rimelig og fornuftig måde.

Vi kan naturligvis ikke se bort fra, at det gennem en sådan ekstraordinær lovgivning, som er affødt af den, vi kan vist godt sige ekstraordinære situation, som det danske samfund befinder sig i i forbindelse med den almindelige afmatning og den deraf følgende manglende beskæftigelse, må medføre, at det kan være nødvendigt at tage ekstraordinære midler i brug.

I den plan, som venstre lagde frem, var

[Anders Andersen.]

der ikke en nedsættelse af momsen, men vi accepterer, at under den givne situation og i det forlig, der er aftalt, må også nedsættelse af momsen indgå som et led i fremme af beskæftigelsen. Det, det gælder om med hele denne lovgivning, er jo først og fremmest at sigte imod en fremme af beskæftigelsen.

Jeg vil gerne sige nogle bemærkninger om de 3 lovforslag, som mere vender over imod erhvervslivet, nemlig lovforslagene om investeringsfradrag, investeringsfondshensættelser og stempelafgift.

Et ekstraordinært investeringsfradrag på 20 pct. mener vi er et væsentligt incitament til at øge investeringer og beskæftigelse i erhvervslivet. Ser vi i denne sammenhæng spørgsmålet om investeringsfondshensættelser, tror jeg, at det er en lovgivning, der i den givne situation er med til at fremme også udnyttelsen af investeringsfradrag. Den forhøjelse, der nu sker fra 20 til 25 pct., øger likviditeten i erhvervslivet og vil derigennem også være et incitament netop til det formål, jeg nævnte før, en øget beskæftigelse.

På samme måde vil også lovforslaget om stempelafgift være medvirkende til, at man inden for skibsfarten når frem til en større ligestilling med udenlandske redere, end det har været tilfældet hidtil.

En likviditetsforøgelse i erhvervslivet er der i høj grad brug for. Jeg er tilbøjelig til at tro, at netop disse lovforslag, som nok vil betyde, at erhvervslivet vil få større optimisme, større tillid til udviklingen, vil være et betydeligt bidrag til løsningen af vores beskæftigelsesproblemer, ikke blot på kort, men også på længere sigt.

Vi hilser naturligvis fra venstres side med stor tilfredshed, at man i forbindelse med denne lovgivning også går ind i en erhvervs-politisk vurdering, og jeg tror, at man vil få megen tak herfor.

Der er vel så meget mere brug for en sådan politik og en sådan tillid til fremtiden, som vi inden for erhvervene har behov for en særlig indsats for at rationalisere vort produktionsapparat for derigennem at gøre os konkurrencedygtige i den hårde internationale konkurrence. Det er også en af de følger-virkninger, som denne lovgivning vil have, og som vil være af meget stor værdi.

Med hensyn til udskrivningsprocenten kan vi naturligvis anbefale de 90 pct. Vi er

måske lidt forundrede over, at man fra konservativ side har fundet anledning til at stille forslag om 81 pct., men det skal jeg ikke gå ind i en polemik om.

Jeg vil kun sige, at for venstre er det væsentligt, af de skattelettelser, der blev gennemført sidste år, kan fastholdes i indeværende og kommende skatteår, og det er for os også væsentligt, at man netop i de aftaler, der ligger, sigter på yderligere skattelettelser i de næstfølgende år. Jeg tror, at en nedsættelse af indkomstkatten er et væsentligt bidrag til at begrænse omkostningsstigningerne inden for erhvervslivet og derfor også er et væsentligt bidrag til at fremme den omkostningsdæmpende politik, som vi finder er meget nødvendig for at fremme beskæftigelsen.

Må jeg have lov til at sige i forbindelse med den debat, der har været om skatte-spørgsmål, at den påstand, der fra forskellig side ligesom har været lagt op til, om, at en stigning i kommuneskatterne ville borteliminere den meget store skattelettelse, der blev gennemført sidste år, ikke har noget hold i virkeligheden. Der kan ske en stigning i kommuneskatterne, uden at der derved sker en begrænsning i den skattelettelse, der blev gennemført sidste år, og slutresultatet, når man er færdig med kommunernes budgetter, vil nok snarere være, at der er sket en relativ stigning i skattelettelsen, fremfor, at noget af den skattelettelse, der blev gennemført, blev opslugt. Det er i og for sig også den målsætning, som vi gerne vil medvirke til at fremme, og i denne forbindelse er det også naturligt, at man under de videre forhandlinger beskæftiger sig med kommunernes skatteprocenter.

Vi lægger altså vægt på, ikke alene at man fastholder udskrivningsprocenten i indeværende år, men at man også har mulighed for i de kommende år at køre videre med en nedsættelse af den personlige beskatning.

Jeg skal måske også lige nævne, at sømandsskatten er en ren ajourføring til de højere bundgrænser og proportionalstræk, så det har jeg ingen bemærkninger til.

Må jeg til slut sige, at der kunne være ting, man kunne ønske anderledes. Der er ting, som naturligvis 5 forligspartier må se forskelligt på, men for os har det været væsentligt, at den samlede buket af forslag, som

[Anders Andersen.]

nu gennemføres, har haft det ganske bestemte sigte dels at begrænse arbejdsløsheden til det mindst mulige, dels at skabe basis for en omkostningsudvikling, der på længere sigt vil være af stor værdi for det danske samfund, og med disse bemærkninger kan jeg derfor anbefale de af skatte- og afgiftsministeren stillede ændringsforslag og anbefale lovforslagene til vedtagelse her ved anden behandling.

Glistrup (FP):

De 10 forslag er set med fremskridtsøjne af varierende bonitet. For den, der har stået her på denne talerstol igennem det sidste halvandet år og gang efter gang tordnet mod den bundne opsparing og fremhævet, hvor ulempefyldt og urimelig den var både ved sin fødsel og ved sin opvækst i samfundet, er det glædeligt nu at kunne være med til at holde gravtalen. Den får i hvert tilfælde en skøn og rigtig død, og det er da altid noget pænt at kunne sige om den bundne opsparing. Forslaget om ophævelse af den bundne opsparing befrier os jo simpelt hen for problemer, vi ellers kunne have fået omkring 1980, og det skal vi da være glade for; med det forlig, der er indgået, skal vi såmænd få problemer nok at behandle i denne sal, også når vi kommer frem til 1980.

En anden af de kønne blomster i buketten er det lovforslag, som går ud på, at stempelafgiften for skibspantebreve skal nedsættes meget kraftigt, fra ca. 16,5 mill. kr. til ca. 6,5 mill. kr. i provenu, og det er sikkert en rigtig tanke, dette forslag er udtryk for. Dels er vel de regler, der har udviklet sig på det område, ikke rigtig velgennemtænkt, de er fra en tid, hvor skibene typisk var af en langt mindre størrelse, end de er nu om dage. Reglerne er gennemført på et tidspunkt, hvor den danske skibsfart ikke var ude i så hård en konkurrence, som det nu er tilfældet, og derfor er der god grund til her fra lovgivningsmagtens side at mildne de byrder, som man har lagt på skibsfartserhvervet.

Vi havde meget gerne set, at man var gået nogle skridt videre ad den vej, som det fremgår af det lovforslag, vi fremsatte her i mandags om ophævelse af sømandsskatten, idet vi ikke tror, at det under de nuværende konjunkturer og med den konkurrence fra

fremmede staters skibsprotektionisme, som dansk skibsfart med 93 pct. gående imellem udenlandske havne er ude for, er en rigtig dansk samfundsmæssig politik at beskatte sømandshyrerne, og vi håber, at i den samling, der begynder her om 3 ugers tid, vil det lykkes at skabe ørenlyd for den tankegang, at en beskatning af sømandsindtægterne er noget, vi må se at komme væk fra, uanset hvordan man så ellers deler sig i denne sal vedrørende de indkomstskatemæssige problemer.

Nu skulle det altså ikke så være, at vi i denne omgang fik taget det store, konsekvente skridt og totalt afskaffede sømandsskatten, men vi når dog et lille bitte nøk på vejen ved det forslag, der er fremsat, og det kan vi derfor støtte fra fremskridtspartiets side. Vi håber i hvert tilfælde, at vi kommer et stort stykke videre i næste samling. Kan vi ikke nå helt frem til målet, vil vi da i hvert tilfælde forhåbentlig kunne få forhøjet de fradrag for sejlads i udenrigsfart, som er blevet alt for små med den verdensomspændende inflation, der har været, i særdeleshed i de seneste år.

Går vi så over til, hvad der inden for tilføjelsen repræsenteres af indkomstskatemæssige forslag, er jo det mest markante, som har givet anledning til mange debatter på denne årstid i folketinget normalt, men som nu ser ud til at blive gennemført sådan nogenlunde i fredsommelighed, spørgsmålet om udskrivningsprocentens størrelse. Det, som vi skal tage stilling til her ved denne anden behandling, er det konservative ændringsforslag, som går ud på, at indkomstskatten reduceres med sådan henvend 2,5 mia kr. Vi kan da være så evigt enige med de konservative i, at det ville være en særdeles sund kur for det danske erhvervsliv, om vi fik nedsat indkomstskatten med 2,5 mia kr., men at gøre det automatisk og bare nedsætte udskrivningsprocenten er efter vor mening ikke den rigtige måde at løse disse problemer på. For os at se er den rigtige vej, hvis der er midler til at nedsætte indkomstskatten, at man forhøjer den skattefri bundgrænse og bl. a. derigennem opnår de betydelige administrative fordele, der vil være forbundet med at få et sekscifret antal skatteydere ud af beskatningen, mens det konservative forslag overhovedet intet hjælper ved at lave denne bare matematiske reduktion.

[Glstrup.]

tion af udskrivningsprocenten fra de 90 pct. til 81 pct.

Det med, at fremskridtspartiet gerne vil have den skattefri bundgrænse forhøjet, er vistnok hørt før både fra denne talerstol og ude over landet, men det, der i den forbindelse glæder os, er de spæde tegn på forår i så henseende, der begynder at vise sig. Første gang så vi det den 29. august i venstres helhedsplan 2, hvor man udtrykkelig trak det frem, og nu så sent som i hr. Kjeld Olesens indlæg i dag, hvor det blev nævnt i relation til det konservative ændringsforslag, at hvis man skulle lette på indkomstskatten, så mener også socialdemokratiet, at man hellere skulle gå andre veje end at ændre udskrivningsprocenten. Bevares, så nævnte hr. Kjeld Olesen som mulighed nr. to en forhøjelse af personfradraget. Det er unægtelig spæde tegn, men det er tegn, som glæder os i fremskridtspartiet, at man er på vej til at få udviklingen til at gå i den retning.

Vi mener altså ikke, at de konservative har vist den rette vej, og kan derfor glæde de konservative med, at de har udsigt til måske at blive det eneste parti, der kan få lov til at markere sig vedrørende det med de 81 pct. i udskrivningsprocent. Det er vel også derfor, ændringsforslaget er stillet, og så kan jo alle være glade.

Går vi ud til de to andre indkomstskattemæssige områder, der er fremsat lovforslag på, kan det være ting, som virkelig kan komme til at dreje sig om meget betydelige beløb.

Det ene er dette midlertidige investeringsfradrag, der bevirker, at de mennesker, som endnu tjener penge i Danmark — og dem er der dog trods alt nogle stykker af — nu ved at investere i driftsmidler m. m. kan opnå 120 pct. i fradrag af deres anskaffelsessum. Når man har så lang en hukommelse — ellers er man da blevet gjort opmærksom på det — at man husker, hvad hr. Grünbaum arbejdede så hårdt for i dette ting for et år siden med hensyn til at fortælle, at man skulle bestemt passe på, at man ikke gav afskrivningslove, der åbnede for misbrug, fordi man skulle have en beskatning af privatforbruget i øvrigt, så er det unægtelig besynderligt, at 361 dage efter, at hr. Grünbaum fik sit forslag igennem, skal

dette folketing nu bl. a. med hr. Grünbaums stemme til at gå ind for, at der skal åbnes for denne, som man vistnok tør sige, største afskrivningsfidus — i hvert tilfælde den fædte — som man nogen sinde har set indført i dansk lovgivning, uden at der er nogen særlig grund til at tro, at den i den givne erhvervsconjunktur vil være af særlig tiltrængt karakter. Havde vi været ude for, at det var Tyskland efter 1945, vi stod og skulle lovgive for, og vi nu skulle til at genopbygge et sønderbombet produktionsapparat, så kunne der være grund til at gå ind for et sådant forslag, men at vi i Danmark i dag, hvor vi har produktionsapparatet stående, stort set i orden og klart til at beskæftige de hundredtusinder, som vi gerne skal have i arbejde igen, skal ofre et ukendt antal hundreder af millioner — og det er jo det, det drejer sig om i dette forslag her — på at give disse ekstra afskrivningsmuligheder, er det noget svært sådan lige at få øje på den umiddelbare klogskab i. Og da vi modsat socialdemokratiet ikke er bundet af noget forlig, så er vi i den lykkelige tilstand, at vi kan stemme imod det forslag, når det kommer til tredje behandling i morgen.

Hvis vi så går videre, så er der jo også en anden af venstres mærkesager, som er kommet med ind i det samlede forlig, nemlig det, som man under — det tør nok siges — helt andre konjunkturforhold udtænkte i forbindelse med, jeg tror, det var venstres landsmøder i 1972 og 1973, nemlig at investeringsfondsprocenten skulle forhøjes fra 20 til 25. Det har vi jo haft lejlighed til et par gange før at diskutere her i folketinget, og jeg savner i og for sig i ordførernes række hr. Camres analyse af det forslag — det kommer måske uden for ordførernes række. Også dér er det jo således, at vi fra fremskridtspartiets side også har lov til at stemme sagligt, og så kan vi skotte til dem, når vi ser de radikale rejse sig og støtte forslaget og vi ser socialdemokraterne rejse sig for at støtte det, men det er jo det, som er den nødvendige politik — er det ikke det, man plejer at kalde det fra hr. Poul Hartlings side? — og derfor må vi så også se at få det forslag behandlet.

Der er hermed gjort op med de 9 ud af de 10 lovforslag i buketten. Det tiende er jo unægtelig det mest interessante, det mest problematiske overhovedet. Det er det, der

[Glistrup.]

koster skatteyderne, hvis man tager nettoresultatet, omkring 2½ mia kr., måske op imod de 3 mia kr., nemlig i form af denne midlertidige momsnedsettelse, og dér må vi virkelig sige, at der sker da noget i dansk politik.

Centrum-demokraterne, der i sin tid blev dannet på tre punkter, punkt 1: én bil skal ikke koste to bilers pris, og så stemmer for, at den skulle koste tre bilers pris fire måneder efter, og fem måneder efter gik ind for deres punkt 2: lejeværdien skal nedsættes, og nu skal lejeværdien forhøjes, de vil nu her konsekvent tage deres tredje og sidste punkt på programmet: momsen skal forhøjes, og så vil de stemme for at nedsætte momsen.

Det konservative folkeparti, der gik til valg her sidste gang på det hovedpunkt, det, der skulle være partiets særlige billede i dansk politik, at momsen skulle nedsættes, vil nu gå imod et forslag om at nedsætte momsen. Det er jo bare en miniature det, der har været det partis tragedie ned igennem de sidste 10-15 år, at de siger ét i valgkampen og stemmer for noget andet herinde i folketingssalen; men som sagt, det er dimnutivt, at vi nu kommer ud for det fra de konservatives side. Når man sammenligner med, hvordan de stemte i VKR-regeringens tid fra 1968-71, så er det her jo et ringe udslag fra, at de har drejet 180 grader rundt, sammenlignet med det, der var hovedpunktet i deres valgkamp her i januar måned.

Det er selvfølgelig heller ikke den slags ting, der skal afgøre ens stillingtagen til det foreliggende forslag, men det må være, at man overvejer: er det nu en god idé at sætte så mange penge på det nummer i rouletten, der hedder nedsættelse af momsen i den 5 måneders periode, der er tale om?

Hvis man kunne stole på vores økonomiminister, som lige siden sin tiltræden har fortalt os, at om seks måneder letter det i økonomien, dér kommer den udenlandske opgangskonjunktur, så er det da ikke udelukket, at det ville være en god idé nu at se at få gang i hjulene igennem momsnedsettelsen, og så kommer altså dér om et halvt års tid den store fremgangslinje, som økonomiministeren siger, og så vil man følge væksten i det. Men det store problem i rela-

tion til dette lovforslag er: vil det gå, som økonomiministeren har fortalt os? — og han ændrer skam ikke sine synspunkter, han siger altid: det går bedre om seks måneder, og det har han simpelt hen holdt fast ved med en konsekvens og stædighed, som vi kun skal påskønne, så at man dog ved, hvor man har ham.

Men jeg er altså bange for, at han også vil sige, når vi kommer frem til skuddagen, at om seks måneder begynder det at lette, og så er det forholdsvist katastrofalt, at vi har sat et så stort beløb som 3 mia kr. eller noget, der nærmer sig det, ind på noget, som vil volde en vældig forvriddning og usikkerhed og kaos ude i den almindelige danskers hverdag. At det begunstiger den velstående, der kan klare den kæmpehamstringsbølge, som vi skal opleve næste år til februar måned, at det vil begynde at virke lige stik modsat i byggepolitikens udvikling, er det, vi alle skulle være klare over med de erfaringer, vi havde fra årene 1972-74. Hvis det viser sig, at den gavnlige side af forslaget skulle være, at det ikke bliver til noget — og jeg må indrømme, at som jeg vurderer tegnene i sol og måne, så tror jeg ikke på, at vi vil få det opsving her til foråret, som man fra forligsmagernes side håber på — hvorfor har man så lagt disse mange jetons på dette ene nummer i det store roulettespil, som man har spillet?

Jeg tror, at den måde, man virkelig havde fået det her saneret på, det var ved, at man havde sat ind ved ondets rod, og ondets rod er, som vi alle sammen ved, at vi har fået for højt et indkomstkattetryk her i landet. Det er derfor, denne tifoldighed burde have været en énfoldighed i den betydning, at man virkelig havde haft hjertets renhed, det at ville ét: at afskaffe indkomstkatten. Dermed afskaffer man arbejdsløsheden, og særlig hvis det var kapitalvindingsskatten, den særlige indkomstskat, der jo er den største bremse på beskæftigelsen her i landet, man havde afskaffet.

Så skulle det ikke være; lad os håbe, at det ikke går alt for galt med de ti lovforslag, vi her har til behandling.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg skal på den radikale gruppes vegne anbefale de af ministeren stillede ændringsforslag og anbefale, at man stemmer imod

[Bernhard Baunsgaard.]

de af fremskridtspartiet, konservative, SF og kommunisterne stillede ændringsforslag.

Jeg skal kun komme med ganske enkelte bemærkninger om de enkelte ændringsforslag til nogle af lovforslagene.

I momslovforslaget er der jo sket den ændring i det oprindelige forlig, som var indgået mellem de 4 partier, at da vi skulle være 5, så ville venstre have, at marts måned skulle udgå. Om dette nu er et særlig klogt træk, kan man nok stille et spørgsmålstegn ved. Er det rigtigt at ophøre med støtteforanstaltningen med udgangen af februar måned, midt i det, som vi må frygte endnu kan være en hård vinter? Det kan betvivles, men det er af andre grunde værdifuldt, at vi får venstre med, og det er altså en af de ting, som vi andre har måttet sluge.

Det glæder mig også, at det er lykkedes for ministeren at præcisere det investeringsfradragforslag, som venstre ligeledes har bragt ind i forliget, og investeringsfondsforlaget.

Hovedvægten i de 10 lovforslag, vi behandler her i eftermiddag, er lovforslaget om nedsættelsen af merværdiafgiften og de med det forbundne lovforslag om midlertidig forhøjelse af afgifterne på tobak, parfume og benzin, så momsnedsettelsen ingen indflydelse får på disse varer. Der findes også lovforslaget om bunden opsparing, lovforslaget om udskrivning af skatten og det med det forbundne lovforslag om sømandsskat, lovforslaget om stempelafgift, der nedsætter afgiften for skibspantebreve, og til disse lovforslag, der var aftalt mellem de oprindelige forligspartnere, er så kommet lovforslaget om investeringsfradrag og lovforslaget om investeringsfonds, da venstre skulle med i forliget.

Formålet er jo, som det er sagt af de tidligere ordførere, at denne buket lovforslag skal skabe øget efterspørgsel og dermed øget beskæftigelse. Vi kan skabe øget efterspørgsel på to områder: en øget indenlandsk efterspørgsel og en øget udenlandsk efterspørgsel, og indgrebene i skattelovene skal stimulere den indenlandske efterspørgsel.

Vi har valgt fra forligspartiernes side at koncentrere anstrengelserne om momsen, og jeg vil gerne begrunde valget af momsen.

Formålet er jo, at så mange som muligt af de frigivne skattekrone skal falde hos be-

folkningsgrupper, der med størst sandsynlighed vil omsætte de frigivne kroner i et øget forbrug, og fra momsundersøgelsen i 1971 ved vi, at lavindkomstgrupper har en større del af deres forbrug på momsbelagte områder. Det er derfor, vi giver social kompensation. Lavindkomstgrupperne er tilmed de grupper, der har det største udækkede forbrugsbehov før momsnedsettelsen, og disse grupper vil derfor med ret stor sandsynlighed omsætte frigivelse af momskrone i et øget forbrug. Intet andet forslag kunne sikre os dette.

Hos forbrugere med større indkomster vil nok større dele af det af dem selv ønskede forbrug være dækket før momsnedsettelsen, og det er derfor mere tvivlsomt, om der hos dem fremkaldes et øget forbrug. Der er nok snarere chance for øget opsparing. Men man kan jo regne med, at disse grupper hen mod momsnedsettelsesperiodens slutning vil sætte ind med anskaffelse af varigere forbrugsgoder, for at man kan nyde godt af den 5 pct.s prisnedsettelse, der er tale om.

Om den bundne opsparing kan jeg kun sige, at den er opfundet af socialdemokratiet; den er lyst i kuld og køn af venstre, og den skulle aldrig have været indført. Den blev indført for at dække en udpumpning af penge, der blev givet på et forkert tidspunkt. Skatten, eller den tvungne opsparing, blev opkrævet på et tidspunkt, hvor den forstyrrede dansk økonomi. Nu bliver den udbetalt på et tidspunkt, og den vil formentlig ikke have så stor en virkning, som det var ønskeligt.

Om den direkte beskatning skal jeg sige, at det er foreslået, at den fastholdes med en udskrivningsprocent på 90, og det er jeg glad for. Der er to partier, der har henvist til, at vi i stedet for momsnedsettelsen burde have foretrukket en nedsættelse af den direkte personbeskatning, det er fremskridtspartiet og de konservative. Der er ikke baggrund — det må vi først fastslå — for en egentlig skatteenedsættelse. Statens budget regner med et reelt udækket skattebehov på en 13-14 mia kr. Der er kun mulighed for en nedsættelse, der vil stimulere efterspørgslen. Jeg har allerede sagt, at momsen er at foretrække, fordi den giver mest til dem, hvis forbrugsbehov er mest udækket.

Om de to forslag — det konservative, der foreslår en nedsættelse af udskrivningspro-

[Bernhard Baunsgaard.]

oen fra 90 til 81, og fremskridtspartiets, der foreslår en forhøjelse af personfradraget — skal jeg kun sige, at det konservative forslag i højere grad vil komme de større indkomster til gode. Fremskridtspartiets forslag om forøgelse af personfradraget kommer især de grupper til gode, der har mindre indtægter, men ingen af de to forslag tilgodeser grupper med de mindste indtægter. Det kan kun en momsnedsettelse gøre. Folkepensionister, unge under uddannelse og formentlig en række mindre erhvervsdrivende vil falde ind under den gruppe, der kun vil have gavn af en momsnedsettelse. Jeg tænker her på f. eks. landmænd i de egne af landet, hvor høsten har været ekstraordinært dårlig på grund af tørken.

Desuden skal jeg føje til om de sidste lovforslag, at venstre jo fik indsat i det oprindelige forlig ud over indskrænkningen af momsnedsettelsen fra to kvartaler til $1\frac{2}{3}$ kvartal, at vi skal have et særligt investeringsfradrag og nye regler om investeringsfonds. Jeg vil gerne — for at der ikke ikke skal være nogen misforståelse — understrege, at der i et forlig altid vil være dele, som man er mere glad for, og dele, som man er mindre glad for. Det radikale venstre mener, at det er en god ting at stimulere investeringslysten hos erhvervene i perioder med arbejdsløshed. Så langt er vi glade for det forslag, som venstre har sat ind i forliget, men vi frygter, at gennemførelsen af forslaget netop nu vil forhindre en langsigtet politik på området.

Jeg skal her gentage det radikale ønske om, at vi tigesom Sverige anlægger en langsigtet investeringspolitik for erhvervene, med den klare oplysning, at der altid i perioder med arbejdsløshed fra erhvervenes side kan forventes og regnes med særlig gunstige investeringsvilkår.

Det er en lovgivning, som har virket godt i Sverige, og jeg tror, at den vil virke lige så godt herhjemme, men jeg frygter for, at dette, at den skulle tvinges frem nu, vil forhindre, at vi får denne langsigtede politik. Så tvivler jeg noget på, at det særlige investeringsfradrag vil have store virkninger med hensyn til at fremkalde øget beskæftigelse. Det er næsten, som om venstre forestiller sig, at der ikke ligger en plan bagved

for erhvervenes investeringer, og dette er en fatal fejltagelse.

Om investeringsfondsforslaget skal jeg kun citere, hvad fremskridtspartiet har sagt i en bemærkning, der ikke er gendrevet under forhandlingerne i udvalget, og som for mig lyder logisk. Bemærkningen er: henlæggelse til investeringsfonds vil udskyde en aktivitet, men det, vi har brug for, er øget aktivitet her og nu.

Jeg er enig i selve intentionen, men som det er blevet bemærket før af fremskridtspartiets ordfører, var dette et forslag, der hørte hjemme i andre tider.

Måtte jeg om selve lovforslagene kun samlet sige: jeg håber bestemt på, at skatte- og afgiftsudvalget gennem behandlingen af disse forslag og jeg igennem at anbefale at stemme for dem vil være med til at løse op for den store arbejdsløshed, vi har. Jeg vil nok føje til, at man ikke skal overdrive virkningerne, men selv om vi bare skaffer 20.000 eller 30.000 i arbejde, mener jeg, det har været anstrengelserne værd.

Jeg forstår godt de henvendelser, vi har fået fra butikshandelens organisationer, og jeg beklager, at det har været nødvendigt at pålægge de butikshandlende det ekstra besvær, det er at have denne midlertidige momsnedsettelse. Jeg håber imidlertid, at de handlende — og det er dem, det især rammer — vil få glæde af et øget forbrug, for det vil jo fremme omsætningen i netop deres butikker.

Jeg beklager, at det ikke har været administrativt muligt at fremskynde ikrafttrædelsesdatoen for momsnedsettelsen, for det er også klart, at det er sager, som generer ikke mindst de handlende. Det havde været rart, om vi kunne have fremskyndet det. Det var administrativt ikke muligt.

Stetter (KF):

De foregående ordførere har allerede meddelt tinget, at den konservative gruppe har stillet et ændringsforslag til lovforslaget om udskrivningsprocenten for kalenderåret 1976.

Momsnedsettelsen koster statskassen ca. 2.300 mill. kr., og vi foreslår at anvende disse penge til nedsættelse af den personlige beskatning. Det medfører, at vi kan anbefale en udskrivningsprocent på 81 eller med

[Stetter.]

andre ord en skattelettelse på ca. 10 pct. Dette ville kunne mærkes på alle skattepligtige indkomstrin.

Hr. Glistrup ønsker en forhøjelse af den skattefri bundgrænse. Det vil vi også gerne være med til at forhandle om, men der skal jo være mening i tingene, og hr. Glistrup skylder os en forklaring på, hvordan vi skal klare forholdet til kommunerne, som allerede er langt inde i deres økonomiske planlægning. De kan ikke tåle en yderligere forhøjelse af personfradraget. Vi har den bestemte opfattelse, at en nedsættelse af indkomstskatten er et uundværligt led i en politik, som skal bekæmpe arbejdsløsheden og sætte gang i produktion og eksport. En nedsættelse af indkomstskatten vil give en naturlig og en varig vækst i befolkningens købekraft; den vil modvirke tendenserne til stigning i omkostningerne, og den vil fremme arbejdsglæde og initiativ. Vi mener med andre ord i modsætning til både hr. Kjeld Olesen og hr. Bernhard Baunsgaard, at beholder lønmodtagerne mere i deres lønningsspose eller på deres lønningskonto, så vil der også ske en stigning i forbruget og i omsætningen. Erfaringen fra skattelettelsen pr. 1. januar i år beviser, at vore synspunkter er rigtige. I de efterfølgende måneder fik vi en omgående og en naturlig stigning i detailomsætningen. Vi er overbevist om, at vi ikke opnår en tilsvarende udvikling ved hjælp af en moms-nedsættelse, der ikke suppleres med en varig lettelse af indkomstskatten.

Hr. Glistrup gjorde nogle bemærkninger om vort forslag fra efteråret 1974 vedrørende en permanent nedsættelse af moms-satsen. Dette forslag byggede på et varigt bortfald af dyrtidsportioner og stort set nulstilling af overenskomsterne. Det kan ikke nytte noget, at vi fører en så unuanceret debat, som hr. Glistrup lagde op til. Det vil svare til, at jeg sagde til hr. Glistrup og fremskridtspartiet, at nu har dette parti, trods det at det har været ude i valgkamp to gange udelukkendemed indkomstskattelettelser på programmet, stemt imod to forslag, som tog sigte på at nedsætte den direkte beskatning.

Regeringen har under vore forhandlinger om dette spørgsmål om virkningen af moms-nedsættelsen henvist til erfaringerne fra

den midlertidige nedsættelse af den svenske merværdiafgift fra 15 til 12 pct. i perioden 1. april-15. september 1974. Men hvad ved vi om disse erfaringer? Hr. Kjeld Olesen stod og sagde her for et øjeblik siden, at erfaringerne var gode. Vi ved intet som helst. Det svenske finansdepartement arbejder for tiden på en undersøgelse af virkningerne af denne foranstaltning, men i dag ved vi intet sikkert om resultatet. Den svenske importstatistik synes at bekræfte vor antagelse, nemlig at der vil kunne blive tale om en hamstringseffekt hen mod periodens slutning, altså i februar måned.

På ét område vil moms-nedsættelsen formentlig betyde en forstærket aktivitet, nemlig i byggesektoren. Hertil kommer, at forligskomplekset indeholder en række forslag om direkte statstilskud til reparationer, til ombygninger og til nybyggeri.

Har forligspartierne gjort sig forestillinger om den samlede virkning af en så omfattende stimulering af byggeriet? Jeg stiller regeringen det direkte spørgsmål. Kan vi risikere en overaktivitet i byggebranchen i løbet af 1976, og er regeringen i så fald i stand til at gribe rettidigt ind, så vi ikke endnu en gang skal ud i en farlig siksakkurs med mangel på materialer, kapital og arbejdskraft?

Medens det ikke volder praktiske eller administrative vanskeligheder at gennemføre en lettelse i det direkte skattetryk, er det forbundet med betydelige ulemper at gennemføre en midlertidig moms-nedsættelse. Henvendelsen til skatte- og afgiftsudvalget fra Butikshandelens Fællesråd påviser de tekniske og administrative vanskeligheder. Hovedbyrden af besværet falder på butikshandelen, og det er uforståeligt for os, at forligspartierne end ikke har villet overveje at give detailhandelen en godtgørelse for dette merarbejde. Centralorganisationen for lokale Handelsforeninger har i en henvendelse til udvalget sagt, at det må betegnes som uanstændigt, at det offentlige gang på gang pålægger en bestemt hårdt arbejdende befolkningsgruppe at udføre gratis arbejde for samfundet. Den konservative gruppe er enig med butikshandelen.

Forholdet er så meget mere påfaldende, som en moms-nedsættelse betyder en pludselig og meget betydelig forringelse af størrelsen af de momsmidler, detailhandelen hidtil

[Stetter.]

har kunnet arbejde med, men heller ikke ønsket om en midlertidig forlængelse af betalingsterminen har fundet tilslutning hos forligspartierne. Det beklager vi. Butikshandelens Fællesråd bad under samrådet i skatte- og afgiftsudvalget om en hurtigere ikrafttrædelse, f. eks. den 15. eller den 22. september — det skulle af naturlige grunde være en mandag. Jeg beder ministeren for skatter og afgifter udtale sig om, hvorfor det ikke er muligt at fremme iværksættelsen af denne lovgivning.

Vi er tilfredse med, at den bundne opsparring nu frigives. Pengene burde aldrig have været opkrævet. Den koservative gruppe advarede da også kraftigt mod at begrænse købekraften på et tidspunkt, da alle forudsigelser gik ud på faldende forbrug og stigende arbejdsløshed. Vi gik ind for at sende forslaget til folkeafstemning. Det lykkedes ikke at samle de nødvendige underskrifter. Nu får vi den bundne opsparring frigivet uden denne folkeafstemning.

Vi har i betænkningen anført, at også tjenestemændenes tvangsopsparrede dyrtidsbeløb burde frigives. Uanset alle aftaler herom forekommer det os i den nuværende situation urimeligt, at en enkelt lønmodtagergruppe skal være underkastet en tvungen opsparring. Den konservative gruppe vender tilbage til dette emne.

Jeg vil herefter fremsætte nogle bemærkninger under henvisning til de 3 lovforslag, som tager sigte på fremme af erhvervsinvesteringerne. Det er forslagene om et midlertidigt investeringsfradrag for maskiner m. v., forslaget om investeringsfonds og forslaget om nedsættelse af afgiften for skibspantebreve.

Den konservative gruppe vil stemme ja til disse forslag, men vi advarer mod at overvurdere virkningerne af de nævnte foranstaltninger. Det er generelle forbedringer i den økonomiske politik og ophævelse af erhvervsrestriktioner, som vil gavne og hjælpe, og så naturligvis det helt afgørende: et opsving i de internationale konjunkturer, men dette sidste har vi ingen indflydelse på. Det første afgør jo flertallet her i tinget.

De 2 store forligspartier, socialdemokratiet og venstre, har tidligere gennemført en forhøjelse af aktieselskabsskatten, en skærpelse af kapitalvindingsskatten for byer-

hverv og et net af avance- og prisrestriktioner. Det er simpel logik, at disse beslutninger har forværret beskæftigelsessituationen, fordi virksomhederne kun kan overleve og skabe nye arbejdspladser, såfremt de har mulighed for og tilladelse til at tjene penge. Erhvervslivet må i dag leve med en avancestoplov, som bl. a. forhindrer mange virksomheder i at tjene tilstrækkeligt til nødvendige fornyelser og til sikring af deres økonomiske grundlag. Det må leve med pris- og monopolløve, som sætter snævre grænser for forrentningen af den arbejdende kapital. Disse love betragtes som et led i den gennemførte indkomstopolitik, men det kan da aldrig være i lønmodtagernes interesse, at deres arbejdspladser ikke kan bestå. Fagforeningerne kan da heller ikke med fornuftige argumenter forsvare, at disse restriktioner opretholdes.

Såfremt flertallet her i tinget ville være med til dels at fjerne, dels at lempe på disse restriktioner, ville der være et begrundet håb om, at de efterhånden mange midlertidige forbedringer og nydannelser i erhvervslovgivningen ville begynde at batte noget, men heller ikke før.

Jeg vil slutte med at sige til regeringen: så længe man forhindrer virksomhederne i at tjene til nødvendige investeringer, så længe man skræmmer forbrugerne med nye skatteregler, og så længe man foruroliger de investeringsvillige med en ØD-plan, så længe får vi ikke fuld beskæftigelse her i landet. På denne baggrund hjælper ikke nok så mange dygtigt gennemførte — det skal indrømmes — kriseforlig.

Ømann (SF):

Der har i aviserne været filosoferet meget frem og tilbage over, hvor meget regeringen havde betalt partiet venstre for at få det af så mange socialdemokrater attråede forlig i stand. Det åbenbares jo efterhånden, at venstre har gabet temmelig højt, og at der ikke ligefrem er sket affodring med dafnier. Det åbenbares også i den buket, vi har til behandling her. En måned af den moms-nedsættelse, der var tilsigtet at være beskæftigelsesfremmende, blev slugt af venstre. Og jeg vil bede tinget lægge mærke til, at det ikke var nogen ligegyldig måned; det var marts 1976, som måske ville være afgørende for, om nedsættelsen af momsen kunne slå

[Ømann.]

igennem i forventet omfang, efter at terminen var overstået, efter at julens krav til budgetterne var overstået.

Men der er sket mere. Nu bliver momsletelsen på el, telefon og licens strøget. Det svækker naturligvis den tilsigtede virkning af nedsættelserne, og det svækker den med det nette beløb af 600 mill. kr.

Endelig har regeringen — for at tilfredsstille venstres begær på andre områder — opgivet sine oprindelige hensigter, så vidt jeg har forstået, om at lade handelen med brugte biler nyde godt af momsnedsettelsen, hvilket efter min opfattelse ville være både beskæftigelsesfremmende og valutabesparende på kort sigt.

Disse frontafkortninger har finansministeren sikkert været tvunget til for at opfylde partiet venstres krav på andre felter, f. eks. med hensyn til kravet om 25 mill. kr. mere ned i foret til landbruget for bygningsinvesteringer, 370 mill. kr. til, skal vi sige direkte tilskud til byerhvervene, og så afskrivningerne, som der har været talt en del om her. De forbedringer — eller forværringer, skulle jeg hellere sige — der er gennemført, har kostet den nette sum af 600-700 mill. kr.

Der er grund til at glæde sig over den effekt, som momsnedsettelsen formodentlig vil have på byggeriet. Der er ingen grund til at nære disse overdrevne bekymringer om, at der skulle komme et byggeboom. Sker det, ja, så er der vel andre måder at regulere byggeriets omfang på. Det står vist efterhånden de fleste klart efter det boom, vi oplevede i 1972-73 og i begyndelsen af 1974, at der må direkte styringsmetoder til.

Vi har stillet ændringsforslag om, at brugtbilhandelen får momsnedsettelse, og at ligeledes el, telefon og licens får nedsættelse. Jeg skal anbefale, at man stemmer for disse ændrings- eller underændringsforslag.

Der er stillet et forslag af kommunisterne om afskaffelse af moms på madvarer og på medicin, et forslag, jeg gerne vil knytte et par bemærkninger til. Det er naturligvis et forslag, som i sin tendens har vores sympati. Men vi ville meget hellere, at man benyttede den metode, som vi tidligere har foreslået, og som også har været i funktion i nogen tid, nemlig at man yder en refusion en bloc for visse fødevarergrupper, for madvarer er jo et meget vidt begreb, der spæn-

der fra det mest nødvendige til det mere luksuriøse.

Jeg vil da også gerne give regeringen det råd, når og hvis momsnedsettelsen skal ophæves pr. 1. marts, at man så tænker på, om det ikke ville være fornuftigt at lade den afløse af en nedsættelse, en refusion af momsen på visse nødvendige fødemidler. Vi har tidligere fremsat forslag herom. Det blev ganske vist sagt, at der ville være visse varegrupper, hvor det ville være administrativt vanskeligt, men jeg havde indtrykket af, at disse vanskeligheder i høj grad var så at sige bestilt.

Et af venstres alibier for at lade sig slæbe til det forlig, som partiet jo alligevel til sidst stod og tiggede om at være med i, er de to lovforslag nr. 265 og nr. 266, det første om afskrivning op i den blå luft eller i hvert fald til 120 pct. og det andet om udvidelsen af investeringsfondshenlæggelsesordningerne. Som det rigtigt er bemærket af hr. Glistrup i betænkningen, er en ordning af denne karakter med henlæggelser jo ikke en fremme af investeringer i denne situation, men snarere en forsinkelse af dem. Værrer er forslaget om de såkaldte investeringsfradrag. Vi hørte for nylig hr. Bernhard Baunsgaard sprælle; han talte næsten direkte imod disse ordninger, og man skulle tro, at han ville sprænge forliget.

Jeg kan selvfølgelig godt forstå, at både de konservative og de radikale er forbeholdne, for her ser man partiet venstre begive sig på strandhugst i de mindre byerhverv og anstille sig som et byparti i konkurrence med de to andre partier. Det er alt sammen forståeligt. Men det er også forståeligt ud fra en reel bedømmelse af forslagene. For disse investeringsfradrag betyder jo penge lige ned i foret på dem, der i forvejen ville have foretaget udskiftninger. Disse tilskud vil derimod ikke fremme nye nyinvesteringer. Det vil de da ikke, så længe kapacitetsudnyttelsen her i landet ligger nede på 70-75 pct., jævnfør vismandsrapporten. Så kan regeringen naturligvis trøste sig med, at ordningen ikke bliver så kostbar som budgetteret, men er det egentlig ikke at stikke befolkningen blå i øjnene, når man fylder så at sige tomme konti ind i en tilsigtet beskæftigelsesfremmende politik, konti, som jo tager pladsen op for andre foranstaltninger, der kunne være virksomme.

[Ømann.]

Dernæst: hvis der bliver tale om nogen som helst nyinvesteringer, så er der jo en meget stor fare for, at det er investeringer i arbejdsbesparende maskiner. Dette forslag er i alle henseender så at sige „lige i øjet“. Det er delvis fup, delvis indkomstfordeling af brutal karakter, og det fremmer ikke beskæftigelsen. Og som sagt: officielt koster denne lille luns til partiet venstre 600 mill. kr. Hvad har I dog ikke ladet jersløbe med til?

Vi vil ikke medvirke til de ændringsforslag, der er stillet, selv om nogle af dem har det formål at søge at dæmme op for de snyde- og omgåelsesmuligheder, som dette forslag åbner for. Vi vil indtage den holdning, at nu kan I selv lave jeres skidt og tage konsekvenserne.

Jeg vil gerne pointere, at SF gerne i denne situation har villet medvirke til kvalificeret erhvervsstøtte, ja, vi støtter også nogle af de forslag, der behandles her i dag, f. eks. forslaget om lettelser for skibsdokumenter. Læg også mærke til, at vi farer ikke i denne situation frem med, at vi vil have støtten ledsaget af reformer på virksomhedsdemokratiområdet, hvilket ellers ville være fornuftigt. Men når socialdemokraterne helt har stukket piben ind på dette punkt, så er der jo ikke megen udsigt til flertal for fornuft.

Vi vil altså støtte de forslag, som vi også under forhandlingen med regeringen har givet tilsagn om at støtte, og vi vil gøre det strikte. Men ingen kan med rette fortænke os i, at ved de erhvervsstøtteforslag, som det nu er lykkedes venstre at føre til torvs, må vi stå af.

Til slut en stor sag: udskrivningsprocenten. Den skal være uændret. Ja vel, det stemmer vi for. Den statslige, vel at mærke. Der er stillet nogle ændringsforslag, først og fremmest af de konservative, som vil have udskrivningsprocenten, den statslige, ned til 81. Under de forhandlinger, som er ført, har vi ikke været uvillige til at overveje en lempelse af de direkte skatter. Jeg har indtrykket af, at andre heller ikke var uvillige hertil. Vi ville naturligvis ikke have gjort det på den måde, som de konservative har foreslået, fordi det er en måde, der giver de største lempelser til de største indtægter. Vi havde hellere set en forhøjelse af bundgrænsen, eller vi havde set en nedsættelse af de

sociale bidrag, der rammer ens over hele skatteskalaen.

Men det skulle altså ikke være så. Den lille fane, som de konservative søgte at hæve, blev altså berøvet dem. Det var vel især af interesse for venstre, at man i stedet for fik nogle af venstres forslag igennem, og at de konservative ikke fik denne triumf at løbe med.

Som sagt er det den statslige udskrivningsprocent, der skal være uændret. Men det, der tæller for den befolkning, som man i 1974 lovede skattenedsættelser, er den samlede udskrivningsprocent inklusive udskrivningen til kommuner og amter. Vi har fremsat et forslag, som nu ligger i PØ-udvalget — og dér forstår vi altså at det skal blive liggende — om en sikring af, at den totale udskrivning af personlig indkomstskat ikke kommer til at stige for 1976. Jeg synes, det er en vigtig sag både for regeringspartiet og visse andre partiers renommé at sikre konstante skatter som lovet.

For nu at glæde hr. Anders Andersen, som nu igen kunne stå her og profetere nedsættelse af skatterne, og for nu at fremme en drøftelse af, hvordan det egentlig ligger med kommunerne — vi har ikke kunnet få helt klar besked, og det afsnit, der står i forliget om kommunerne, er i hvert fald noget uldent — skal jeg tillade mig, også fordi vi næppe får vores eget forslag frem til behandling her i salen, at fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

„Folketinget henstiller til regeringen at træffe økonomiske foranstaltninger, der kan sikre mod stigninger i de kommunale skatter under opretholdelse af gældende aktivitetsniveau,

og fortsætter hermed behandlingen af tingets dagsorden.“

Jeg beder formanden om, at dette forslag må indgå i de videre forhandlinger.

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Arne Bjerregaard (KrF):

Denne byge af lovforslag, vi nu skal behandle i folketinget, kan være risikofyldte, men man må også sige, at den, som intet

[Arne Bjerregaard.]

vover, intet vinder. Foreløbig har vi en bukete af love fra skatte- og afgiftsudvalget til behandling. Jeg mener, at de forslag, som ligger her, og som vi har til behandling nu, har to formål, for det første at udvide forbruget og for det andet at styrke erhvervslivet. De går selvfølgelig op i en højere enhed, idet en udvidelse af forbruget også har indflydelse på erhvervslivet, simpelt hen styrker erhvervslivet, i hvert fald den indenlandske produktion.

Den foreslåede momsnedsettelse vil givet øge forbruget. At den så skaber problemer, især for detailhandelen, både i det øjeblik momsen nedsettes, og i det øjeblik den sættes op igen og i tiden derimellem, ja vel, det er vi vel vidende om. Derfor har vi heller ikke været døde for butikshandelens henvendelse. Men vi må trods alt mene, at den forøgede omsætning, som givet vil fremkomme ved momsnedsettelsen — det er da det, der er vores intentioner med at nedsætte momsen — vil kompensere for det ekstraarbejde, som uvægerlig vil blive stort, især i butikshandelen.

Endvidere er vi i kristeligt folkeparti opmærksomme på det, som hr. Stetter har fremført om, at momsnedsettelsen kan betyde, at f. eks. et parcelhus vil blive adskillige tusinde kroner billigere at bygge i nævnte periode. Vi noterer os, at de andre foranstaltninger, vi gennemfører i denne samling, også vil være med til at fremme beskæftigelsen i byggesektoren, ligesom den lavere obligationsrente, som vi håber på, og som jo allerede er en realitet, plus bedre belåningsmuligheder egnsvis kan give en vis overbeskæftigelse inden for byggesektoren. Men jeg kan berolige hr. Stetter med, at vi er i forligspartierne enige om at tackle de problemer på så tidligt et tidspunkt, at der ikke af den grund fremkommer nogen som helst lønglidning.

Med hensyn til frigivelse af den bundne opsparing, som mange selvfølgelig harcelerer over kommer nu på så tidligt et tidspunkt, skal jeg da gerne indrømme, at jeg tror ikke, effekten i form af forbrugsudvidelse er særlig stor. Men jeg mener, den har en væsentlig psykologisk virkning, og det har også en vis betydning i sådan en mægtig pakke, som vi nu laver, og som vi selvfølgelig ønsker vedtaget.

Vort i øjeblikket største oppositionsparti, som det i alt fald ønsker at kalde sig, og saglige oppositionsparti, har fremsat nogle bemærkninger i betænkningen. De må være udformet af hr. Voigt. Man udtaler glæde over, at vi er kommet til sandhedserkendelse, og der føres så en masse frem om, at vi har lavet tåbeligheder, og at vi har sovet tornerosesøvn, og at fremskridtspartiet har været forudseende, men til sidst står der:

„idet landets interesser betyder mere for os end partipolitiske krumspring.“

Man kunne nok have lyst til at spørge: hvis det ikke er partipolitiske krumspring, som fremskridtspartiet i den øjeblikkelige situation ønsker at foretage, hvorfor i al vide verden skriver man så sådan et stykke i betænkningen? Det må da have et partipolitisk formål. Det kan være, at hr. Voigt vil overtale mig om, at han er blevet båret af Pegasus' hest, da han udformede dette, men jeg kan betro hr. Voigt, at jeg nærmere tror, han er gået i Fælleden med hr. Pan, da dette er udformet.

Med hensyn til udskrivningsprocenten noterer vi med glæde, at den fastholdte udskrivningsprocent på 90 i realiteten er en fastholden af den tidligere skattelettelse og faktisk også en videreførelse af skattelettelsen. Hvis jeg ikke hørte forkert, udtalte hr. Stetter, at de konservative med denne udskrivningsprocentsnedsettelse havde foreslået en skattelettelse på op til 10 pct. En nedsettelse fra 90 til 81 pct. giver, så vidt jeg kan udregne det, da højst en nedsettelse i statsskatten på mellem 4 og 5 pct., og den vil ikke berøre kommuneskatten, så jeg ved ikke, hvor de 10 pct.s nedsettelse kommer fra. Det kan godt være, jeg har misforstået hr. Stetter, så beklager jeg det.

Med hensyn til den hetz, som hr. Stetter fremførte mod momsnedsettelsen, må jeg som andre spørge: hvorfor har konservative taget den kovending med hensyn til momsen?

Jeg kan berolige hr. Stetter med, at vi har prøvet at drage tjenestemændenes indfrosne dyrtidsportioner ind i forligsdebatten, men vi bøjer os altid for saglige argumenter, og vi mente, at i den givne situation var der saglige argumenter for ikke at frigive dem.

Med hensyn til investeringsfradrag og investeringsfondshenlæggelse mener jeg, at

[Arno Bjerregaard.]

det er en håndsækning til erhvervslivet. Det er ikke — som det er fremført af hr. Ømann — den øjeblikkelige udnyttelsesgrad af vores erhvervsliv, som betinger, om man kan udnytte investeringsfradraget, for den udnyttelsesgrad, som vi har af vort maskinel inden for industrien, er jo meget forskellig. Nogle har en udnyttelsesgrad på 100 pct., nogle har kun én på 50 pct., og selvfølgelig vil de, som har den fulde udnyttelse, kunne drage fordel af investeringsfradragene, og det er netop disse, som vi må satse på kan øge deres produktion, derved at de udvider selve virksomhederne og dermed skaber beskæftigelse, dels ved at lave nye arbejdspladser, dels derved, at netop selve udvidelsen er med til foreløbig at skabe beskæftigelse. Det er dog det, vi ønsker i øjeblikket. Hertil kommer selvfølgelig, at vi må satse på at stimulere vort erhvervsliv, så vi kan forøge eksporten, som dog er grundlaget for hele vor velstand.

Jeg er klar over, som det også er fremført fra visses side, at der kan laves omgælse, især af investeringsfradraget. Det er da, jeg havde nær sagt ligetil. Men jeg mener stadig væk, bl. a. fordi vi har lavet visse ændringsforslag, at det bliver ikke i større udstrækning, at lovgivningen bliver omgået. For det andet mener jeg, det må være vores formål herinde at lovgive for de 99 pct. og ikke for den ene procent, som ønsker at omgå loven. Vi tror stadig væk i kristeligt folkeparti på, at et flertal af virksomhedsejere, det store flertal, det altovervejende flertal, ønsker at bruge loven og ikke misbruge loven. Selv om der også her i tinget kan være nogle, som ønsker at animere til, at love skal misbruges, så tror vi stadig væk på, at langt de fleste vil bruge loven både efter dens bogstav og efter dens ånd.

Til slut blot dette: vi skal da medgive oppositionen til forligspartierne, at trods det brede forlig, på trods af væsentlige elementer i de fremsatte lovforslag, står vi stadig i den øjeblikkelige situation som økonomiske lappeskræddere. Mere ønsker vi ikke at give det udseende af at være. Vi har ikke ændret noget fundamentalt med dette forlig. Vi har ikke ændret befolkningens holdning til det ene og det andet, som er forudsætningen for en klar økonomisk politik. Vi har ikke sat os over organisationerne. Det kan man disku-

tere om man skal. Vi har ikke fået befolkningen til at erkende, at en veluddannet arbejderstand er væsentlig, men så sandelig også at kapital og profit er nødvendig, så længe vi ønsker det samfundsmønster, som vi har i øjeblikket. Vi har ikke skabt nogen samfundsmæssig balance mellem produktion og forbrug, som er den væsentlige forudsætning for at komme ud af vort økonomiske dilemma. Det erkender vi klart i kristeligt folkeparti, og jeg tror, at de andre partier, som er med i dette forlig, vil erkende det samme.

Vi erkender klart, at vi tror ikke på, vi har løst vort lands økonomiske problem, men vi føler, at vi med dette, som fremlægges her i dag, har opnået noget særdeles væsentligt, nemlig en politisk vilje, en bred politisk vilje til at føre en politik, der rækker ud over det dagsaktuelle. Det er en vilje, der nok er af større betydning end viljens øjeblikkelige resultater. Dermed være sagt over for oppositionen til forliget: lad være med at klandre os for, at vi udtaler, at vi har løst landets økonomiske problemer. Det ønsker vi ikke at udtale.

Med hensyn til de fremsatte lovforslag skal jeg kun anbefale disse — med glæde — med de ændringsforslag, som vi sammen med andre har udformet. Vi ønsker fortsat, at der skal være en velvillig behandling af dem.

Knud Jespersen (DKP):

Jeg vil gerne sige til den sidste ordførers bemærkninger: der er ingen grund til at dementere, at man skulle have løst landets problemer, økonomiske eller politiske; der findes nemlig ikke det menneske, der tror et hak på, at noget sådant skulle være tilfældet.

Men når det er sagt, vil jeg gerne tage lappeskrædderne i forsvar. Jeg har aldrig kendt en lappeskrædder, der har forsøgt at sy lapper i på denne ejendommelige måde, som forligspartierne har gjort. Det er helt urimeligt at kaste sig over den lille beskedne gruppe, for deres lapper sidder rigtig nok bedre og mere systematisk end de lapper, man her er blevet præsenteret for.

Jeg ved ikke, hvordan man har det i socialdemokratiet. Der har man jo studiekredse i økonomisk demokrati, og man har i alt fald fået nyt stof. Forhåbentlig også stof til

[Knut Jespersen.]

eftertanke, når man må lægge øre til sine allieredes glæde over alt det gode, der er sket gennem direkte tilskud til storkapitalen, til erhvervet, forbedrede afskrivninger m. m. Det ved jeg ikke noget om, men antagelig vil vinterens studiekredse give et svar derpå.

Derimod er jeg glad over to ting. Jeg er glad over, at socialdemokratiet og regeringen langt om længe har indset nødvendigheden af, at forbruget skulle udvides. En sådan forbrugsudvidelse har vi stort set været ene om at kæmpe for, mendens socialdemokratiet har stemt for alle nedskæringer i forbruget. Det andet glædelige er, at man nu vil tilbagebetale tvangsopsparingen. Her har vi måske nok begået en fejl, idet jeg ikke et øjeblik troede på, at regeringen ville tilbagebetale pengene. Det kommer man altså til, hvis dette lovforslag bliver vedtaget.

Det er to fornuftige foranstaltninger, men ikke fornuftige nok. Det er to foranstaltninger, der virker i den rigtige retning, men de er uhyre beskedne målt med de nedskæringer og den krise, man faktisk står over for at skulle reparere eller lappe på. Derfor har vi da også draget den konsekvens, at vi godt kunne være med til at undtage nogle varegrupper fra momsnedsettelsen, hvis det var sådan, at man ville skåne folks elementære livsfornödenheder for denne asociale beskatning, dvs. fødevarerne. Det er såmænd ikke så svært, for skulle der ryge lidt luksusfødevarer med under det begreb, så ryger der adskilligt flere kilogram kartofler og brød og andre livsfornödenheder med på den konto.

Vi ville godt være med til at udskille fødevarerne og medicinen — begge dele anser vi for livsnødvendige ting — og fjerne momsen helt her og samtidig ophæve momsen for byggematerialer. Hvis man mente, det var nødvendigt at udvide forbruget for at sikre beskæftigelsen, så var der her ca. 1,5 mia kr. direkte at putte ind i boligbyggeriet, i produktivt og beskæftigelsesfremmende arbejde.

Når jeg nævner det, så er det ikke for at erindre om, hvad jeg sagde ved første behandling på kommunisternes vegne, men så er det på grund af den måde, hvorpå man nu taler om sagligheden og forsvarligheden i

behandlingen af den situation, der førte til, at man fik en ekstraordinær samling i folketinget. Jeg tror sådan set, det er rigtigt, at forligspartierne kan sige, de har haft en saglig og forsvarlig behandling af deres forslag. Alligevel har de jo korrigeret og korrigeret i ét væk, og vi andre, der stod udenfor, kunne så få lov til at kigge på resultatet. Forligspartierne har antagelig med alle de fejl, der måtte være deri — det finder man jo nok ud af noget senere — givet deres egne forslag en forsvarlig behandling. Men f. eks. vores forslag om fødevarerne og medicinen fri for moms eller nedsættelse af folkepensionsalderen, det var et flertal ikke indstillet på at man skulle diskutere under offentlighedens kontrol.

Jeg tror, en del af lovjaskeriet hænger sammen med, at man også bruger denne procedure som et magtmiddel i den politiske kamp, dvs. man forhindrer ubehagelige diskussioner og ubehagelige afstemninger ved at forhindre et parti, der har fremsat forslag på ganske afgrænsede områder, i at få sådanne forslag til behandling. Hvis vi f. eks. tager problemet med fødevareroms, så havde man haft tid nok til at overveje konsekvenserne af en beskeden beslutning, der pålægger regeringen at udarbejde love, der gør det muligt at fritage fødevarer for moms. Vi fremsatte forslag i 1971, det er stort set fire år siden; man har ikke haft tid nok til at kigge på de 1½ linje og overse konsekvenserne, eller også har man ikke haft vilje. I denne uge har vi fået forelagt 41 forskellige forslag til lov. Der er ikke mange, der har talt om, at det var uforsvarligt, men her har man talt om, at det var både en seriøs og saglig behandling, der kunne gives. Naturligvis har alle lavet fejl i den sag, det har vi givetvis også. Det hænger sammen med arbejdsgangen og spørgsmålet om, hvorvidt man tager sig tid til eller har vilje til at gennemføre de fornødne debatter her i salen om så afgørende spørgsmål.

Hvad angår selve forslaget om moms-sænkningen, er vi naturligvis tilhængere af det overordentlig beskedne skridt, der tages. Vi er ikke tilhængere af, at man bøjede sig for venstres krav og skar 1/6 af udvidelsen bort. Det var jo netop det, man gjorde ved at indskrænke perioden fra 6 til 5 måneder. Derfor har vi da også stillet et æn-

[Knuud Jespersen.]

dringsforslag om, at der ingen tidsbegrænsning laves for, hvor lang tid denne momsfritagelse eller -sænkning skal gælde.

Hvad angår udvidelsen, så har vi sammen med socialistisk folkeparti peget på en række områder, der efter forligspartiernes skøn — selv om det måske er lidt for højt, dette skøn — skulle andrage omkring 600 mill. kr. Her hjælper vi i væsentligt omfang en befolkningsgruppe, som har brug for at udvide sin købekraft.

Hvis vi skulle have lavet undtagelser, så kunne vi have fundet en række undtagelser, hvor man ikke skulle have fritaget for moms. Det gælder diamanter, juveler, guld, kostbare pelse m. v. Vi har ikke stillet noget ændringsforslag om det. Derimod er vi ikke tilhængere af, at man prøver at fjerne virkningerne af momssænkningen for tobak ved at lave en midlertidig forhøjelse af tobaksafgiften. Jeg ved godt, hvad man kan anføre af sundhedsmæssige forklaringer, at folk helst skulle lade være at ryge, men da man ikke kan opdrage folk til at holde op med bestemte ting ved at hæve priserne, så har det altså ikke nogen præventiv virkning, det betyder bare en fordyrelse, og det kan jo ikke ligefrem gavne beskæftigelsen i tobaksindustrien.

Vi er aldeles ikke tilhængere af, at de i forvejen forhøjede benzinpriser fastholdes, endda med en gevinst, så vidt jeg husker, på ca. 100 mill. kr. Også her har vi klart taget forbehold.

Videre er der bestemmelsen om parfume, toiletartikler m. v. Der er tilgået os oplysninger, der viser, at måske er de mest elementære toiletartikler dem, der er omfattet i højeste omfang af denne midlertidige fastholdelse af prisen. Vi har såmænd ikke noget imod, at Chanel No. 5, og hvad det hedder, ikke skulle have andel i momssænkningen. Til gengæld er vi tilhængere af, at man også her sikrede, at elementære livsforbrødenheder — ganske vist differentieret — i alt fald kunne omfattes af denne beskedne sænkning i priserne. Da det nok vil være vanskeligt at lave nogle ændringsforslag, der omfatter den side af sagen, kommer vi vel i den situation, at vi ikke direkte kan medvirke, men må undlade at stemme.

Hvad betyder nu disse beskæftigelsesfremmende foranstaltninger, der ligger i

skatte- og afgiftslovene her? Ja, de betyder noget, og det skal naturligvis ikke ses isoleret, vi har jo også alle de andre ting i tankerne, om investeringer i den offentlige sektor, om stimulering af arbejdsfremmende foranstaltninger. Jeg tror ikke et hak på, at det nærmer sig 20.000. Vi tror snarere, at tallet efterhånden ligger omkring 10.000-12.000, for den sikkerhed, der skulle fremgå af det, man kalder langtidsplanen, altså prisen for at få en momssænkning, denne sikkerhed er jo efterhånden blevet til usikkerhed, hvis man tager regeringens eget økonomiske skøn, som jeg skal sige en hel del mere om i morgen. Vi ved nemlig, at det, der ligger i det længere sigte, virker meget modsat, og det vil i høj grad kunne påvirke også beskæftigelsesgraden.

Hvis vi tager de direkte farlige, skadelige og forkerte ting, der ligger i forliget, ja, så kan man jo godt give hr. Poul Hartling og hr. Anders Andersen skylden derfor — eller æren, om man vil — men det interessante i denne sag er jo, at socialdemokratiet har slugt kamelen fuldstændigt. Man opfylder nu venstres meget brændende ønske eller krav om, at man skal kunne afskrive indtil 120 pct., ganske vist kun i fem uger, men 120 pct. i fem uger er ikke nogen dårlige afskrivningsbetingelser. Jeg gør mig ikke illusioner om, at nogen af ministrene vil ulejlig sig med at svare her under anden behandling — det ville de jo ikke under første behandling — men kunne man da ikke forklare både de almindelige dødelige og det økonomiske råd, hvorfor det er nødvendigt, rent bortset fra hensynet til hr. Anders Andersen og hr. Poul Hartling, at udvide investeringerne. Jeg har dokumenteret under første behandling uimodsagt, at produktionsapparatet kun er udnyttet til 75 pct. Det vil sige, der er 25 pct., vi har til gode. Alligevel vil man lade virksomhederne afskrive op til 120 pct. Ja men det betyder jo en kolossal skattemæssig begunstiggelse af folk, der i forvejen er begunstiget.

Hvis nu man kunne sige, at det havde en produktionsfremmende virkning — hvad man aldeles ikke kan, men om man kunne — så er man da vist tvunget til at sige det modsatte om den såkaldte investeringsfondshenlæggelse, hvor man lader nogle penge sove, hvor man præmierer, at man ikke bruger penge. Samtidig taler man om

[Knud Jespersen.]

nødvendigheden af at udvide både forbruget, produktionen og altså også fra forligspartiernes side investeringerne.

Vi er, for at sige det sammenfattende, ubetinget for en momssenkning, selv om det er med de forbehold, jeg har nævnt, og derfor vil vi stemme for en sådan momssenkning, men vi ser gerne, at tidsbegrænsningen bliver ophævet. Vi er for, at man udbetaler tvangsopsparingen, som man aldrig skulle have opkrævet, hvilket vi advarede imod og stemte imod. Og vi er naturligvis også for, at man ikke ændrer ved udskrivningsprocenten. Vi har tidligere her forelagt en skattereform, og hvis man skal have fat i noget, så skal man have en reform, der griber ind og sikrer, at det skattefri bundfradrag bliver højere. Vi er også for det forslag, der ligger omkring sømandsskattens ajourføring.

Jeg kan ikke mobilisere ret meget mere positivt at sige, end at disse fire beskedne forslag tilsyneladende vil virke beskæftigelsesfremmende — ikke i det omfang, man har reklameret med, men alligevel beskæftigelsesfremmende. De virker måske ikke over for den arbejdsløshed, vi har, men mere over for den arbejdsløshed, vi desværre alle med rette frygter vi vil få. Til gengæld må man nok sige, at prisen for disse beskedne indrømmelser har været kolossalt stor. Det viser en generøsitet i den socialdemokratiske bevægelse og hos regeringen, som vi længe ikke har set magen til i det høje ting.

Jes Schmidt (CD):

Jeg skal spare det høje ting for alt for mange ord og lade være med at sige en hel del selvfølgeligheder som, at vi selvfølgelig stemmer for forliget og de fremsatte ændringsforslag til forliget.

Kernen er jo, at efterspørgslen gennem det femkantede forlig fra september skal forhøjes med godt 4 mia kr., og midlet dertil, til at sætte det økonomiske kredsløb stærkere i gang, er altså en konjunkturindsprøjtning af format, af virkelig format. Den må sikkert, og det er ikke sagt her endnu, ses i sammenhæng med lignende forbrugsstimulerende indsprøjtninger i andre lande, i Frankrig, i Tyskland, i Holland og i Belgien, og vi er glade for at kunne fastslå, at der har fundet en vis koordinering sted af

disse bestræbelser for at bekæmpe den krise, vi alle sammen er inde i. Jeg tænker her bl. a. på det besøg, som statsminister Anker Jørgensen foretog sammen med forbundskansler Helmut Schmidt i Sønderborg. Det er jo ikke sådan, at alting foregår ved Øresund. Der sker også ting nede ved Alssund.

Dermed er sagt, at vi tror, resultatet af det forlig, som vi nu her vedtager, ikke alene afhænger af, hvordan udviklingen går her i landet, men i alle de nævnte lande, for kun når udviklingen kommer i skub i alle disse lande, er der chancer for, at det forlig, som vi nu i dag er ved at vedtage, vil føre til de resultater, som vi alle sammen ønsker.

Mængden af ordene gør det som sagt ikke. Jeg skal derfor indskrænke mig til nogle få bemærkninger om de lovforslag, som nu ligger på bordet.

Vi havde gerne set en hel del ændringer foretaget, for det er ganske klart, at de lovforslag, som vi nu har med at gøre, ikke alle er vor livret. CD-gruppen havde gerne set, at der blev indført en vis godtgørelse for det momsregnskab, som småhandlende og håndværkere yder for skattevæsenet, og jeg kan da meddele, at CD-gruppen i den kommende samling agter at fremsætte forslag, der tilgodeser dette berettigede ønske. Hvad de omtalte biler angår, så havde vi selvfølgelig helst set, at også bilerne fik del i denne momsnedsettelse, som nu forestår. Vi mener stadig væk — for at berolige nogen, som måtte have glemt det — at man ikke skal betale to gange, når man køber én bil. Men i en situation, hvor det drejer sig om at bekæmpe arbejdsløsheden og overvinde depressionen, har det for os været en selvfølgelighed at være med til, at folketinget viser sig at være handlingsdygtigt. Det ville have været en ynkelig situation, om folketinget i dag havde siddet med hænderne i skødet og ikke gjort noget som helst eller udskrevet et nyt valg.

Vi er også særlig tilfreds med inden for CD-gruppen, at man faktisk kan fastholde den skattelettelse, som vi vedtog forrige år. Hr. Glistrup var så venlig at fremsætte nogle måske ikke helt venlige polemiske bemærkninger over for centrum-demokraterne. Jeg skal overlade til partiformanden at svare på dette. Jeg vil kun selv i al beskedenhed sige til hr. Glistrup, at jeg da er glad for, at vi i den gruppe, som jeg er medlem

[Jes Schmidt.]

af, ikke kun har talt om skattnedsættelse, men også har været med til at få skatterne sat ned i virkeligheden. CD fører realistisk politik også i denne sammenhæng, og vi er glad ved, at det også er de mindre partier her i folketinget, som har været med til at sørge for, at tingene kom til at glide. Det er ikke så dårligt endda.

Steen Folke (VS):

Det er et jammerligt kriseforlig, socialdemokratiet, venstre og de andre borgerlige partier har gennemført. Mere end noget er det et monument over folketingets magtesløshed over for kapitalismens krise. Samtidig er det endnu et bevis på den socialdemokratiske regerings i bund og grund borgerlige karakter.

Hovedforslagene i dagens buket er selvsagt moms-nedsættelsen og frigivelsen af den bundne opsparing. VS er enig i, at udpumpning af købekraft er en fornuftig foranstaltning i den nuværende beskæftigelsesmæssige situation, men vi mener ikke — for at sige det mildt — at det er den mest geniale måde, det gøres på.

Dels må man naturligvis ryste på hovedet ad hele affæren omkring den bundne opsparing, der blev indført sidste år, og som gav anledning til en lang række administrative og andre problemer — for nu at blive ophævet efter at have været i funktion i et års tid med alt, hvad det har givet anledning til, restancer, udpantninger osv. Her har vi virkelig et bevis på, at der er noget om snakken, når fremskridtspartiet og andre påpeger, at det er en hovedløs form for statslig-bureaukratisk administration, der styrer dette samfund. VS har hele tiden været imod den bundne opsparing, og det er klart, at vi i konsekvens heraf vil stemme for dens ophævelse. Men vi mener ikke, at ophævelsen i særlig grad er hverken forbrugs- eller beskæftigelsesstimulerende. Det er jo stort set mellemindkomster og noget højere indkomster, som vil drage fordel af det. De højeste indkomster klarede sig nok for de flestes vedkommende uden om den bundne opsparing ved at ompostere på bankkonti og obligationer osv. Men som sagt, mellemindkomster og noget højere indkomster er dem, der nu vil få frigivet nogle beløb. Den beskæftigelsesmæssige ef-

fekt af det bliver givetvis uhyre ringe. Jeg håber, at mange — ikke herinde specielt, men rundt omkring i landet — bed mærke i Bischoffs gennemgang i tv, i mandags var det vel, da vi havde haft første behandling af lovforslagene, hvor han regnede op, at denne udpumpning af købekraft på op mod en milliard kr. må skønnes at have en beskæftigelsesmæssig effekt på 1.000 mennesker mere i beskæftigelse — i en situation, hvor som bekendt over 100.000, langt over 100.000, er arbejdsløse.

VS vil også stemme for moms-nedsættelsen. Vi er imod nogle af de første ændringsforslag, nr. 1 og nr. 2, vi vil undlade at stemme vedrørende ændringsforslag nr. 3 og stemme for ændringsforslag nr. 4 og 5 i forbindelse med moms-nedsættelsen.

Vi er imod forslaget, der vedrører tobaksafgifterne. Vi ser hellere på tobaksafgifternes område, at moms-nedsættelsen får lov til at slå fuldt igennem, dels fordi denne afgift snarest vender den tunge ende nedad, dels fordi vi her har endnu et område, som virkelig vil give anledning til noget administration. Med benzin er det jo sådan, at det sælges stort set et sted, hvor man ikke sælger andre varer; det er til at administrere en speciel ordning for benzin. Men tobak og tobaksvarer sælges i tusindvis af butikker, hos købmænd, i supermarkeder, kiosker og alle tænkelige former for butikker. Det vil være en kraftig ekstra belastning administrativt at lave en specialregel for tobakken. Når man skal slå ind denne fratrækning af momsen generelt til sidst, så skal man altså foretage en særlig beregning, for så vidt angår tobaksvarerne. Her har vi virkelig et eksempel på noget, der kræver ekstra administration, og som er helt overflødig. Samtidig har det, som jeg nævnte, en social slag-side, som gør, at vi er modstandere af det. Alt dette er detaljer sammenholdt med hovedsigtet i de to forslag.

VS har selv fremsat et forslag til folketingsbeslutning om udbetaling af en midlertidig kontantydelse til pensionister og forskellige andre lavindkomstgrupper, og jeg vil kort sige, hvad forslaget går ud på, fordi det ikke kommer til behandling her i salen. Ideen i forslaget er, at nøjagtig det samme provenu, som lå i regeringens oprindelige forslag, altså om moms-nedsættelse og frigivelse af bunden opsparing, nøjagtig det

[Steen Folke.]

samme provenu i stedet for blev brugt til en mere selektiv udpumpning og derigennem en mere selektiv forbrugsudvidelse, idet der skulle udbetales, forestillede vi os, 6 månedlige ydelser fra oktober til marts, for det første til alle pensionister, for det andet til alle lønmodtagere med en bruttoindkomst under 75.000 kr. for forsørgere og under 50.000 for ikke-forsørgere, for det tredje til alle registrerede arbejdsløse opgjort måned for måned, og for det fjerde til alle, der modtager ungdomsydelse eller statens uddannelsesstøtte. Vi har ikke på forhånd kunnet beregne størrelsen af denne månedlige ydelse, men det er sådan set mindre afgørende. Det afgørende i forslaget er princippet. Vi mener, at det er ubestrideligt, at et forslag af denne art for det første kommer dem, der virkelig har den største økonomiske trang, til gode, altså at den forbrugsstimulerende effekt kommer dér, hvor der er det største behov for den. Det er en social motivering, om man vil. Men erudover — for dem, der kun tænker i økonomi — er det helt oplagt, at også hvis man ser på forbrugsandelen, på den forbrugsstimulerende virkning af denne udpumpning, så vil den være betydelig større end virkningen af regeringens momsnedsettelse og frigivelse af bunden opsparing, fordi der netop er tale om udpumpning til grupper, som bruger stort set 100 pct. af deres indtægt til forbrug. Derfor vil den forbrugsstimulerende effekt være betydelig større end ved de af regeringen foreslåede og af kriseforligspartierne nu vedtagne forslag, og det vil igen betyde, at den beskæftigelsesmæssige effekt naturligvis vil blive tilsvarende større. Jeg vil egentlig gerne høre en kommentar fra en ansvarlig minister til dette forslag, høre, hvorfor socialdemokratiet ikke synes, at det er noget godt forslag.

Der har været en række trakasserier omkring udvalgsbehandlingen af vore forslag, bl. a. dette forslag. Man har brugt forskellige bureaukratiske metoder til at forsøge at forhindre, at vi fik vores forslag til realitetsafgørelse her i folketingssalen. Vi stillede nogle spørgsmål og fik tilsagn om, at de skulle nok blive besvaret. Derefter fik vi en ny information om, at det kunne de vist alligevel ikke nå, og frem og tilbage osv. trak man den så langt i ørerne, at til sidst nåede

vi til det sidste udvalgsmøde i formiddags eller i morges, og så sagde man: ja, desværre har vi jo ikke fået svar på disse spørgsmål — som ganske vist ikke var særlig afgørende for en stillingtagen til forslaget — og under hensyntagen til, at vi ikke har fået de svar, så kan vi vist ikke forsvare at afgive betænkning og dermed få forslaget til behandling i salen. Jeg mener, det er et udmærket udtryk for, hvordan man kører det her, forsøger at køre det bureaukratisk og absolut ikke demokratisk.

Vi agter i den anledning at fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

„Idet folketinget

dels tager afstand fra forligspartiernes udemokratiske beslutning om at forhindre, at et alternativt forslag vedrørende udvidelse af købekraften kommer til afstemning,

dels erkender, at gennemførelse af VS' forslag om midlertidig kontantydelse til pensionister og andre lavindkomstgrupper inden for samme beløb som momsnedsettelsen og frigivelsen af den bundne opsparing i højere grad vil gavne de økonomisk dårligst stillede og have en større forbrugs- og beskæftigelsesstimulerende effekt,

fortsætter tinget behandlingen af dagsordenen.“

Jeg vil lige sige én ting til om vores eget forslag. Vi har altså ikke selv kunnet beregne, præcis hvor stor denne ensartede månedlige ydelse ville blive. Det er noget af det, som embedsmændene har foregivet at de ikke kunne nå at få et svar frem på. Det er en beregning, som med garanti kan klares på en time, hvis man har de relevante tal, der naturligvis ligger i ministerierne, men det har man altså ikke magtet at give et svar på. Vi har selv foretaget et løst overslag over, hvor stort et beløb der ville blive tale om, men vi ville foretrække at få et officielt skøn og en officiel beregning over dette beløbs størrelse. Det har vi altså ikke kunnet få inden denne behandling. Det er så sent som i dag blevet lovet mig igen i udvalgsmødet, at det skulle i hvert fald nok være fremme inden denne anden behandling, men det er naturligvis ikke kommet. Derfor har vi selv skønnet, og det er, vil jeg understrege, et meget løst skøn, men det går

[Steen Folke.]

altså på, at det vil være et beløb af størrelsesordenen 300 kr. om måneden til disse kategorier af indkomstgrupper og andre, som var opregnet i forslaget, vel at mærke altså 300 kr. skattefrit, som efter vores mening, som jeg har argumenteret for det, ville have en langt rimeligere effekt end forligspartiernes forslag.

Til sidst vil jeg kun blandt de øvrige forslag, som er fremlagt til behandling i dag, knytte et par ord til de forslag, som venstre har velsignet forliget med. Jeg kan godt lige sige, at vi er ikke tilhængere af det konservative ændringsforslag vedrørende udskrivningsprocenten, men jeg vil bare sige et par ord om venstres forslag. Vi har mange gange tidligere givet udtryk for og kan gentage, at vi er modstandere af den form for tilskud til kapitalejerne, som venstres forslag er udtryk for. Af uransagelige grunde er også hr. Glistrup modstander af visse af erhvervslivets skattefiduser, og det betyder i relation til de ændringsforslag, som hr. Glistrup har stillet, at VS kan gå ind for hans ændringsforslag vedrørende investeringsfonds. Vedrørende de øvrige ændringsforslag er vores stilling den, at vi hverken vil stemme for eller imod. Det er hovedsagelig mere tekniske ændringsforslag vedrørende, hvordan disse skattefiduser nu skal fordeles på passende vis. Det er så at sige en afgørelse, en afvejning af, hvordan forskellige dele af erhvervslivet skal dele rovet, og det er ikke vores sag. Vi vil selvsagt stemme imod begge venstres lovforslag, når de kommer til tredje behandling.

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se foran). Også dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Jytte Røge (FP):

Jeg vil gerne have lov til at give et ganske lille eksempel på, hvordan momsnedsettelsen på de 5 pct. vil virke i en kiosk på en af S-togsstationerne, f. eks. Allerød station. Klokker er 7 om morgenen, bussen fra oplandet er lige kommet ind, og der står 30-40 mennesker i kø. Der er 6 minutter, til toget mod København kører ind på perronen. Den første kunde skal have en avis uden moms og en pakke papirlommetørklæ-

der samt en pakke cigaretter. Først skal priserne på papirlommetørklæderne og cigaretterne lægges sammen, derefter skal der trækkes 5 pct. moms fra, og så skal prisen for avisen lægges til.

Den næste kunde skal også have en avis uden moms, to 90 øres frimærker, også uden moms, en pakke tobak og et ugeblad. Igen skal vi først lægge priserne på tobak og ugebladet sammen, trække 5 pct. moms fra, og så skal endelig priserne på avisen og frimærkerne lægges til. Hr. Petersen har nået 5 kunder, inden toget kører ind på perronen, og resten af køen opgiver at få deres avis. Man taler om, at det dog er frygteligt, så langsom Petersen er blevet, og ih, hvor er han altså blevet sur. Resultatet for hr. Petersen kan enhver tænke sig til.

Boligministeren (Helge Nielsen):

Hr. Stetter har givet udtryk for, at de beskæftigelsesfremmende foranstaltninger inden for byggesektoren, som 5 partier er enige om at gennemføre, vil virke så kraftigt, at der hurtigt bliver mangel på arbejdskraft og materialer. Især skulle momsnedsettelsen og den faldende rente på obligationsmarkedet betyde en kraftig efterspørgsel efter disse ting.

Hensigten med momsnedsettelsen og de forskellige tilskud til forbedringer i eksisterende bygninger er jo netop at få byggesektoren i gang, så arbejdsløsheden ikke bliver større i vinterperioden. Momsnedsettelsen vil formentlig betyde, at mange, der tænker på at bygge, nu går i gang, men de beskæftigelsesmæssige resultater vil jo ikke komme fra den ene dag til den anden. Nogle er klar med en grund til et byggeri, andre skal først have byggemodnet, atter andre beslutter først nu at realisere deres planer og starter på helt bar bund. Efterspørgslen vil ikke ramme ét sted i sektoren, men blive jævnt fordelt, og alle steder er der i øjeblikket ledig kapacitet.

Boligministeriet vil hele tiden være i kontakt med kommuner, producenter og byggefolk. Det betyder, at ministeriet hele tiden har fingeren på pulsen, så man både har et samlet overblik over udviklingen og et billede af udviklingen fra egn til egn. Det har betydning for statens eget byggeri og administrationen af de forskellige tilskud. Jeg tror ikke, at tingene udvikler sig sådan, at

[Boligministeren.]

der bliver grund til at gribe ind. Det, vi i øjeblikket trænger til, er en udvikling, en ny start for den sektor, der er hårdest ramt af arbejdsløshed og har flest uudnyttede ressourcer.

Ministeren for skatter og afgifter (*Svend Jakobsen*):

Jeg skal gøre nogle bemærkninger til konkrete spørgsmål, der er stillet. Jeg vil gerne starte med en enkelt bemærkning til hr. Glistrup, og det skal være, at jeg godt vil gratulere hr. Glistrup og fremskridtspartiet med, at man i modsætning til tidligere har inddraget en relativt realistisk holdning til de forslag, der her har været til behandling. Jeg synes, der er grund til at anerkende, at vi ikke denne gang som ved så mange tidligere lejligheder har skullet igennem en serie af ændringsforslag, som ikke har forbindelse til den praktiske virkelighed. Det synes jeg der er grund til at gratulere fremskridtspartiet med.

Til hr. Stetter skal jeg sige, at regeringen meget gerne havde set, at nedsættelsen af moms kunne træde i kraft før den 29. i denne måned. Vi har under arbejdet med disse ting haft tæt kontakt til erhvervslivet, først og fremmest til detailhandelen, og drøftet de problemer med dem, der hænger sammen med en nedsættelse af moms. Der er to ting, de har lagt vægt på. Den ene er, at der bliver kortest mulig tid mellem det tidspunkt, beslutningen træffes, og det tidspunkt, hvor nedsættelsen træder i kraft.

Den anden ting er, at denne nedsættelse ikke sættes i kraft, før de nødvendige materialer foreligger i butikkerne, før alle led, der har med dette at gøre, har de nødvendige instruktioner, så de kan give de rigtige svar på de spørgsmål, som bliver stillet. Situationen er den, at det materiale, som nødvendigvis skal være fremme i butikkerne, før denne nedsættelse kan træde i kraft, vil være fremme den 25. og 26. i denne måned; det er det tidligst mulige tidspunkt.

Der var en tredje forudsætning, og det var, at ikrafttrædelsen skete ved et ugeskifte. Derfor er den 29. september det tidligste tidspunkt, moms nedsættelsen kunne træde i kraft.

Over for hr. Ømann og hr. Knud Jespersen, som begge talte om afskrivning på 120 pct. af anskaffelsen, vil jeg gerne under-

strege den forskel, der er mellem det forslag om en afskrivning på 120 pct. af anskaffelsessummen, vi tidligere har behandlet her i salen, og så det forslag, vi har til behandling her. Det er et forslag, der ikke bryder ind i vores saldoafskrivningssystem, men muliggør, at de investeringer, der foretages i en periode, nemlig fra 20. september og til udgangen af 1976, giver ret til et fradrag i indkomsten på 20 pct. af disse investeringer. Jeg vil gerne understrege dette, fordi jeg betragter det som værende overordentlig væsentligt, at vi kan fastholde vort saldoafskrivningssystem.

Jeg vil derefter til hr. Knud Jespersen gerne sige, at der er mange ting, der er livsfornødne. Det er ikke bare fødevarer, det er også klæder, det er også varme, det er også bolig. Jeg tror ikke, det vil være nogen tjeneste at gøre den danske befolkning at påføre den dels de administrative besværligheder, dels de misbrugsmuligheder, der vil være, hvis man bevæger sig ud i en differentieret moms, der går ud over disse helt veldefinerede ting, der omsættes af relativt få, eller hvor leverancerne er fra relativt få virksomheder.

Det fører mig over til at rette misforståelser, som såvel hr. Knud Jespersen som hr. Steen Folke har gjort sig skyldige i. Det er nemlig ikke sådan, at tobakken undtages fra denne moms nedsættelse. Det er ikke sådan, som hr. Steen Folke udlagde det heroppe, at de virksomheder, der handler med tobak, skal have en speciel operation på grund af forslaget om tobakken. Tobakken indgår helt på samme måde som andre varer, således at man kan sammenlægge tingene og til sidst trække 5 pct. fra. Både for tobak og parfume sker den fulde nedsættelse som følge af momsændringen.

Når vi har måttet lave lovforslag her, skyldes det den omstændighed, at afgiften også beregnes af moms — den beregnes af prisen plus moms. Forslaget om parfumer og tobaksafgiften er rene tekniske ændringer, der skal sikre, at vi ikke kommer i konflikt med afgiftslovgivningen; for begge varegrupper gælder, at de får den fulde nedsættelse som følge af moms nedsættelsen.

Til hr. Steen Folke må jeg også sige, at det ikke er således, at de virksomheder, der handler med benzin, har forholdsvis let ved at klare dette, fordi de handler med så

[Ministeren for skatter og afgifter.]
mange andre varer. Det er det, der har gjort, at vi har valgt at forhøje benzinafgiften med det beløb, der svarer til momsnedsettelsen. Også her slår momsnedsettelsen altså igennem, men til gengæld hæver vi afgiften på benzin, således at man ikke får noget ekstra regnskab i de mange virksomheder, der omsætter benzin.

Jeg skal derefter gøre et par kommentarer til hr. Steen Folkes bemærkninger om, at der ikke var kommet svar på spørgsmål, der var stillet vedrørende venstresocialisternes forslag om en kontantydelse. Når svarene først er fremkommet her i eftermiddag, skyldes det, at vi har måttet gøre os meget store anstrengelser for at besvare disse spørgsmål, som er meget komplicerede. Jeg vil endda gå så langt som til at sige, at det svar, man måske skulle have afgivet, var, at spørgsmålene ikke kan besvares. Men vi har gjort os de hæderligste anstrengelser for at kunne finde data frem, som kunne bruges til en vurdering af de spørgsmål, som var stillet vedrørende det af venstresocialisterne stillede forslag. Svarene er altså fremkommet her i eftermiddag, og jeg tør sige, at vi ikke med den tid, der er gået, har forsøgt at forhale behandlingen af disse forslag. Det sene svar skyldes et virkeligt ønske om at kunne besvare alle de spørgsmål, som er stillet vedrørende de forslag, vi har haft til behandling.

Jeg skal til sidst takke for det arbejde, der er foretaget omkring de forslag, vi har haft til behandling. Jeg har samme opfattelse, som flere har givet udtryk for, at der har været en grundig og saglig behandling i udvalget, og jeg takker for denne behandling.

Kjeld Olesen (S):

Hr. Ømann har stillet et forslag til motiveret dagsorden, der jo falder meget godt i tråd med det forslag, man i øvrigt har stillet, og som har været til behandling i PØ-udvalget. Hvis man ser i forliget mellem de fem partier, vil man under afsnit 4 se især to ting. Den ene ting er, at man i beregningerne mener, at momsnedsettelsen vil give et provenu på imellem 250 og 300 mill. kr. til kommunerne, den anden, at der optages forhandlinger med kommunerne med henblik på at løse deres finansielle problemer.

Derfor ville det være forkert, hvis folketinget vedtog det forslag, der er stillet, og derfor skal jeg på vegne af venstre, det radikale venstre, kristeligt folkeparti, centrumdemokraterne og socialdemokratiet afvise forslaget og anbefale, at man stemmer nej. Jeg tror ikke, jeg behøver at komme med nogen motivering for, hvorfor jeg vil anbefale på de samme partiers vegne at stemme nej til det af venstresocialisterne stillede dagsordensforslag.

Glistrup (FP):

Sammenholder man de erfaringer, som den svenske og den danske butikshandel har gjort inden for de sidste par år, tør man vistnok formode, at en indkomstskattenedsættelse som den, vi havde her pr. 1. januar 1975, vil virke hurtigere forbrugsstimulerende end en midlertidig momsnedsettelse, der vil koncentrere sig om en vældig hamstringsbølge henimod slutningen af perioden. Bl. a. af den grund er både det konservative folkeparti og fremskridtpartiet kommet til det resultat, at det i den foreliggende situation var bedre at nedsætte indkomstskatten end at bruge pengene til denne midlertidige momsnedsettelse.

De to partiers veje skilles, når vi så spørger om, hvordan man bør nedsætte indkomstskatten. De konservative vil reducere udskrivningsprocenten, vi vil forhøje den skattefrie bundgrænse.

Var vi, hvad der ville have været lykkeligt, sammen indgået i et flertal i folketinget, havde vi jo nok fundet et kompromis imellem disse muligheder om at reducere indkomstskatten, så den gode intention ikke var blevet forspildt.

Men nu er vi altså dér, at vi står med hver sin opfattelse. Hr. Stetter fremførte så, at vi skyldte — til begrundelse for, at vor vej var den bedste — at påvise, hvordan vi ville klare problemet med kommunerne. Dertil turde svaret være ganske enkelt. Når man opererer med at forhøje den skattefrie bundgrænse, må man selvfølgelig ved sine provenuberegninger tage udgangspunktet i det, som vil blive det samlede tab for stat og kommuner under ét, og ikke forhøje den skattefrie bundgrænse mere, end hvad man i den givne situation kan få bukserne til at holde sammen med, når man af statslige

[Glistrup.]

midler skal både fyldestgøre det tab, der er, for så vidt angår staten, og for så vidt angår kommunerne.

Hr. Steen Folke undrede sig over, at fremskridtspartiet af uransagelige grunde, som han sagde, gik imod skattefiduser. Man skulle tro, at hr. Steen Folke de sidste 4 år, 7 måneder og 11 dage havde opholdt sig i Maos Kina eller et andet land fjernt fra Danmark, siden han ikke er klar over, at fremskridtspartiet er født på det grundlag, at vi vil gå i kamp med skattefiduserne. Fremskridtspartiet er opbygget igennem disse 4 år, 7 måneder og 11 dage på, at vi finder, at skattefiduserne er en belemrende ting for det danske samfund. Derfor burde hr. Steen Folke have sparet sig den bemærkning, at der skulle være noget mærkeligt i, at fremskridtspartiet gik imod det, der i den grad er en primær ting i partiets ideologi.

En anden gammel travet kom fra hr. Jes Schmidt, der talte om, at fremskridtspartiet nok talte om skattelettelse, men ikke stemte for dem. Jo, hr. Jes Schmidt, den 20. september sidste år stemte vi for den skattelettelse på 10 mia kr., som vi havde aftalt bl. a. med hr. Jes Schmidts parti. Hr. Jes Schmidt og de andre fra centrum-demokraterne og de andre forligsdeltagere stemte imod. Vi har stedse været den drivende til at få skattelettelse. Jeg tror også, at hvis der er nogen, der forsøger at følge dette lands historie i de sidste par år, vil de sige, at vor indsats har haft nogen indflydelse på, at det dog ikke går så tosset med hensyn til indkomstskatteudviklingen, som det gjorde i årene, før fremskridtspartiet kom i folketinget.

Der er fremsat 2 dagsordensforslag, og med det forbehold, at jeg selvfølgelig kan blive klogere, hvis der bliver lejlighed til at drøfte det på et eller andet tidspunkt i fremskridtspartiets gruppe, hvad det jo ikke ser ud til i øjeblikket, er min hidtidige indstilling den, at jeg vil anbefale, at man stemmer imod dem begge.

For så vidt angår hr. Steen Folkes forslag til dagsorden, kan vi fuldhjertet bakke op bag det første led i dette dagsordensforslag. Det er en efter vor mening uanstændig måde, man har behandlet de partier på, som har ønsket at få deres forslag frem til behandling i salen. Man burde i den givne par-

lamentariske situation fra oppositionspartiernes side have ladet være med at forcere sagerne frem til at komme i salen, når man nu havde dette klare flertal for en så stor buket som 22 forslag. Det er én ting, men når et forslagsstillende parti mener, at dets forslag bør komme frem til forhandling i parlamentet, er det for mig noget centralt i hele respekten for parlamentets virke, at man så ikke hindrer dem på den måde, som man i dette tilfælde har behandlet kommunisterne og venstresocialisterne på, i at komme frem med disse forslag og få dem behandlet. At lovforslagene er os så inderligt imod, fordi vi med deres indhold mener, at de vil virke lige stik modsat af, hvad forslagsstillerne hævder, er én ting, men at man som parlamentsmedlem, som hr. Steen Folke udtrykker det klart og skarpt i første led af dagsordenen, bør have tingene frem, når man ønsker det, kan vi så ganske givet bakke op bag.

Men så har hr. Steen Folkes dagsordensforslag jo desværre også et andet led, og det er, om man så må sige, det mere materielle, og derfor er der større grund til ved stemmeafgivningen at lægge vægt på det. Det er, så vidt vi kan se, simpelt hen udslag af fejltænkning fra hr. Steen Folkes side. Hr. Steen Folke påstår, at hvis man giver sig til at dele disse 300 kr. ud skattefrit om måneden til folk rundt omkring, vil det mere hjælpe de fattige grupper. Vel vil det ej. De fattige grupper hjælpes af, at produktionen kommer i gang, og bestemt ikke af, at man foretager den slags umotiverede uddelinger, som hr. Steen Folke dér er inde på. Det ville føre til en større arbejdsløshed efter vor vurdering, hvis man gennemførte hr. Steen Folkes og venstresocialisternes forslag. Derfor stemmer vi imod det.

Også socialistisk folkepartis dagsordensforslag kunne sådan set i første omgang vække en vis sympati, dette, at nu skal man gøre noget for at undgå denne meningsløse kommuneindkomstskattestigning, som er i værk her i disse uger, men jeg tror da nok, at man må sige, at sporene skræmmer. Om en uge er det præcis et år siden, at man indgik et nogenlunde præcist forlig om, hvordan man skulle træffe foranstaltninger til at klare en skattelettelsessituation, og det løb ganske ud i sandet. At man så skulle have en så ubestemt vedtagelse som den, socialistisk folkeparti nu opfordrer os til bare så-

[Glistrup.]

dan i bred almindelighed at vedtage, at der skal træffes foranstaltninger til at klare denne triste situation, der er kommet nu, dér vil vi med de erfaringer, vi har, sige, at sporene skræmmer. Derfor tror jeg ikke, vi skal gå ind på noget, der vil virke som et parade-nummer, som socialistisk folkepartis forslag vil gøre. Vi vil meget gerne arbejde alvorligt på at modvirke disse skattestigninger, eventuelt ved at forhandle fordelingen mellem stat og kommuner i forbindelse med den kommende finanslovsforberedelse, men et så løst forslag om et så vidtrækkende problem mener vi ikke at kunne give vor stemme, og derfor vil jeg anbefale, at man også stemmer imod socialistisk folkepartis forslag til dagsordenen.

Stetter (KF):

Med hensyn til den af hr. Ømann foreslåede dagsorden kan jeg sige, at den konservative gruppe er enig med socialistisk folkeparti i den problemstilling, som er indeholdt i dette forslag om motiveret dagsorden. Den konservative gruppe har fremført de samme synspunkter under forhandlinger med regeringen. Vi så også gerne, at man sikrede mod stigninger i de kommunale skatter.

Vi er ikke enige med socialistisk folkeparti i den betragtning, at det skal ske under opretholdelse af gældende aktivitetsniveau, og som følge deraf er vi ikke i stand til at stemme for denne dagsorden; vi anbefaler at stemme imod.

Med hensyn til den af hr. Steen Folke foreslåede dagsorden skal jeg sige, at den konservative gruppe har den principielle opfattelse, at når forslagsstillere ønsker, at der skal afgives betænkning vedrørende et lovforslag eller et beslutningsforslag, så skal dette også ske. Det bør ikke være således, at et flertal i udvalget kan forhindre, at det finder sted. Vi er derfor enige med hr. Steen Folke i den første del af det stillede forslag om motiveret dagsorden, men vi kan ikke acceptere det sidste element i forslaget, og vi anbefaler derfor også, at der stemmes imod dette forslag til dagsordenen.

Ømann (SF):

Den socialdemokratiske ordfører brugte det udtryk, at det ville være forkert at

stemme for vores dagsorden, men jeg havde lidt svært ved at lytte mig til motiveringen for, at det skulle være forkert. Hvorfor skulle det være forkert at sige til befolkningen: vel, vi, socialdemokraterne, vi, partiet venstre, har lovet jer skattenedsættelser, og det løfte står ved magt. De nedsættelser skal holde, vi giver ikke løfter om skattenedsættelser på den måde, at vi nedsætter statsskatterne og så bagefter lader kommuneskatterne stige, for det er ikke skattenedsættelse. Jeg synes, det ville være overordentlig vigtigt at slå fast over for befolkningen, at sådan noget kan ikke lade sig opføre. Så jeg vil fortsat opfordre til, at man stemmer for det af mig stillede dagsordensforslag.

Vedrørende min kritik — og jeg indrømmer, den var hård — af det forslag, der er kommet fra venstres side om investeringsfradrag, havde finansministeren jo ikke rigtig noget gensvar ud over det, at det var da så smukt, at det ikke berørte saldoafskrivningsprincippet. Tja, jeg ved ikke, hvor smukt det er, det er vel sådan, at rent kontant går det ud på, at hvis der er en marginalbeskatning på 50 pct., betyder dette fradrag en statsstøtte på kontant 10 pct. af anskaffelsessummerne for de tilfældige investeringer, der blev givet i lovens virketid.

Med hensyn til det af venstresocialisterne stillede dagsordensforslag må jeg sige, at jeg har ikke haft lejlighed til at gå igennem, hvad de forskellige forslag indebærer, som VS har fremført som alternativ til regeringens udpumpningsforslag. Men der er i hvert fald én ting, som vel nok hindrer, at vi fuldhjertet kan gå ind for dagsordensforslaget, og det er det spørgsmål, som her søges afgjort, om det er rigtigt og i overensstemmelse med forretningsordenen, at et flertal i et udvalg nægter et forslag fremme til anden behandling.

Jeg synes ikke, at dette spørgsmål helt egner sig til afgørelse med et øksehug her ved en dagsordensafstemning. Jeg ville godt have det til nærmere drøftelse i udvalget for forretningsordenen, så meget mere som man i visse udvalg har haft den hårde politik at afskære alle privatistforslag fra anden behandling, mens man i nogle udvalg — det gælder vist boligudvalget — har haft den politik at fremme rub og stub. Dette er vist-

[Ømann]
nok noget, der trænger til en afklaring og en drøftelse.

Knud Jespersen (DKP):

Først bare et par bemærkninger til skatte- og afgiftsministeren. Vi får nok lejlighed til at diskutere videre i morgen. Det glæder mig meget, at ministeren også anser det som en livsfornødenhed at have en bolig og i alt fald noget tøj også befriet for lappeskrædernes — i hr. Arne Bjerregaards opfattelse — befamlen og at have noget varme. Alt dette er jeg helt enig i, og hvis ministeren og jeg kunne blive enige om, at så kunne vi udvide vores udmærkede forslag sådan, at fødevarer, medicin, byggematerialer, boliger, varme og tøj blev fritaget for moms, så skulle jeg da være en skurk, om jeg ikke ville skænke ministeren i alt fald nogle røde roser — roser, fordi det er de eneste, der har torne, og roser, der skulle være røde, fordi det kunne jo minde om, at farven kan friskes op. Jeg håber ikke, det var en fortalelse, så jeg glæder mig meget, når vi engang — og det overvejer vi — genfremsætter vore forslag om afskaffelse af moms på fødevarer m. m.

Hvad angår forslagene til motiveret dagsorden, må jeg sige om den dagsorden, der er stillet af hr. Ømann, af SF, at vi forstår hensigten. Den indeholder jo nogle overordentlig fornuftige betragtninger, nemlig at man skal undgå stigninger i de kommunale skatter. Det, vi er lidt bange for, er, hvorvidt det er nok at fastholde det gældende aktivitetsniveau. Jeg vil ikke tillægge hr. Ømann og SF, at de dermed mener det aktivitetsniveau, hvor man har afskediget børnepædagoger og begrænset projekterne, men læser det helst som et niveau, der normalt svarer til kommunens indbygges behov og til fornuftige velfærdsforanstaltninger, som man længe har haft brug for.

Vi ville meget gerne, at der i denne dagsorden i stedet havde stået, at kommunerne nu skulle have erstatning af regeringen for de udgifter, dette høje ting gennem sine forskellige vedtagelser har overført til kommunerne, og få sikret en normal økonomi.

Når disse lidt halvsure bemærkninger er fremført, vil jeg sige, at vi kan stemme for den af SF stillede motiverede dagsorden, fordi den indeholder så væsentlige elemen-

tære ting, at det ville være urimeligt at gå imod den. Jeg forstår da godt, at socialdemokratiets ordfører ikke finder, at man skal vedtage noget sådant. I morgen får vi vel lejlighed til at høre, hvorfor man ikke skal, at det er, fordi man har planer om og er vidende om, at den kommende tid vil nødvendiggøre, at aktivitetsniveauet vil falde, og at de kommunale skatter vil stige.

Hvad angår den af VS stillede motiverede dagsorden, er vi overordentlig enige med dens første tre linjer. Vi er af den opfattelse, at det er urimelig fortolkning af forretningsordenens bestemmelser at afvise betækningsafgivelse, som det er sket for tre af vore forslag. Det gælder ikke bare vore forslag: vi har principielt den opfattelse, at stiller et parti eller en person forslag til beslutning, må det i henhold til grundloven også behandles i udvalgene og ikke kun fremmundes eller fremsiges meget højt fra denne talerstol. Dét er vi altså enige.

Derimod er vi jo ikke enige i — det fremgår også af de omfattende beskæftigelsesfremmende foranstaltninger, vi har stillet forslag om — at det i virkeligheden er noget godt, man peger på. Vi tør ikke sige, om anvendelse af 3-4 mia kr. på den måde vil betyde lige så meget som det, vi selv har peget på, og i en sådan situation, hvor der forekommer rigtige ting, meget uklare ting og også forkerte ting, nemlig den beskæftigelsesstimulerende effekt, må vi tage det standpunkt, at vi hverken vil stemme for eller imod, men undlade at stemme, når dagsordensforslaget kommer til afstemning.

Steen Folke (VS):

VS agter at støtte det dagsordensforslag, som er stillet af hr. Ømann på SF's vegne.

Det var interessant at høre på hr. Ømanns bemærkninger til det dagsordensforslag, vi har stillet. Man kan selvfølgelig sige, det er trist, at SF's gruppe ikke har ulejlighed sig med at sætte sig ind i det beslutningsforslag, vi har fremsat, men mere interessant og tankevækkende synes jeg nok hr. Ømanns bemærkninger var om forretningsgangen her i folketinget og første del af vores forslag til motiveret dagsorden. Det fremgik altså klart, at hr. Ømann ikke sådan kan sige, at der er noget forkasteligt i, at et flertal af partier i folketinget til enhver tid skal kunne bestemme, om et parti med

[Steen Folke.]

et givet forslag må have lov til at få det frem til realitetsafgørelse her i salen. Det synes jeg bestemt er tankevækkende.

Så vil jeg sige til skatteministeren, at jeg er glad for, at jeg har taget fejl med hensyn til beregningsmetoden for disse tobaksafgifter. Med hensyn til svarene på de spørgsmål, som jeg har ventet meget på, og som jeg ikke har haft i hænde, før jeg fik dem for få minutter siden af ministeren — jeg har undersøgt min boks dagen igennem — vil jeg sige, at jeg naturligvis må tage til efterretning, når det siges, at det ikke har været noget forsøg på at forhale osv. Men det, der naturligvis har gjort mig mistænksom, er, at de manglende svar er blevet brugt som motivering af socialudvalgets formand, hr. Tastesen, for, at man ikke kunne afgive betænkning på vores forslag, og at det derfor ikke kunne komme til behandling i salen, altså samme skæbne, som er overgået en lang række andre forslag. Essensen af det, der er sket, er altså, at et flertal af forligspartier har vedtaget ikke at ville afgive betænkning. Motiveringen var, at der ikke var svar på spørgsmål. De reelle motiver kan jeg ikke vide noget om.

Så vil jeg lige sige til hr. Glistrup, at det, hr. Glistrup holdt sig til, jo ikke var vores forslag som et alternativ til regeringens forslag. Vores forslag er udtrykkeligt stillet op som et alternativ til regeringens forslag om forbrugsudvidelse. Der kan tænkes mange andre foranstaltninger, som vi sikkert ikke kan blive enige om, og der kan tænkes mange andre, men her er det, der skal tages stilling til, om det er et rimeligt, måske oven i købet et bedre alternativ end regeringens og forligspartiernes forslag om momsned sættelse og frigivelse af bunden opsparing.

Jeg forstår altså, at SF ikke kan tage stilling til, om det er eller ikke er, og jeg forstod egentlig det samme på hr. Knud Jespersen, at det kunne man ikke rigtig tage stilling til. Nu blev der sagt, at det ikke var nær så godt som de forslag, DKP havde stillet, om nogle helt andre ting. Det vil jeg ikke stå og diskutere her fra talerstolen. Det, det drejer sig om, er at tage stilling til, om det er lige så godt eller måske bedre end regeringens to nævnte forslag. Da hr. Knud Jespersen har givet udtryk for, at man vil stemme for regeringens to forslag, mener

jeg, at det også må være muligt at komme med en stillingtagen til dette forslag i forhold til regeringens forslag.

Til sidst vil jeg endnu en gang gentage det spørgsmål, jeg stillede i første omgang til en af ministrene. Det kommer ikke mig ved, om det skal være finansministeren eller økonomiministeren eller skatteministeren eller socialministeren, eller hvem man eventuelt kan lokke til at svare. Jeg skal prøve at klippe spørgsmålet ud i pap. Mener regeringen, den pågældende minister, at det forslag, som vi har stillet om udpumpning af købekraft mere selektivt til lavindkomstgrupper, i højere grad end regeringens forslag kan siges at komme de ringest stillede til gode? Det var punkt 1.

Mener ministeren, at det derigennem vil få en større forbrugsstimulerende effekt, fordi de økonomisk ringe stillede bruger hovedparten af deres indkomst på forbrug? Det var punkt 2.

Mener ministeren endelig, at der er grund til at tro, at denne forbrugsstimulerende effekt også vil omsættes i en større beskæftigelsesstimulerende effekt? Det var punkt 3.

Hvis der er svar på alle disse spørgsmål, kunne det være interessant at høre et svar på, hvad regeringen så mener om det forslag, vi har stillet op, sammenholdt med regeringens egne forslag. Man har gjort mig opmærksom på, at der i vores forslag er nogle tekniske problemer og detaljer i formuleringen af nogle ting omkring forsørgerbegreb og andre problemer, som er vanskelige at præcisere, men det er ting, som ikke har noget som helst at gøre med det principielle indhold i forslaget, og det kunne det være interessant at få en stillingtagen til.

Økonomiministeren (Per Hækkerup):

Jeg vil gerne sige til hr. Steen Folke, at de befolkningsgrupper, som hr. Steen Folke nævner i sit forslag til dagsorden, også er de befolkningsgrupper, der får den største fordel og den største forbrugskvota af momsned sættelsen. Det er klart, at de to andre svar afhænger af vurderingen af det første spørgsmåls besvarelse, og jeg tror, det er meget vanskeligt at finde et nøjagtigt talmæssigt udtryk for forskellen. Efter vor vurdering er det forslag, vi har fremsat, tilstrækkelig effektivt og virker i hovedsagen på

[Økonomiministeren.]

samme måde i forhold til de befolkningsgrupper, der har de laveste indkomster.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslag om motiveret dagsorden af Omann
(se foran)

forkastedes med 140 stemmer mod 20.

Forslag om motiveret dagsorden af Steen Folke (se foran.)

forkastedes med 141 stemmer mod 4; 16 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om midlertidig ændring af merværdiafgiftsloven. (Nedsættelse af afgiften).

Ændringsforslag nr. 1

forkastedes med 124 stemmer mod 19; 17 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Underændringsforslag nr. 3

forkastedes med 111 stemmer mod 33; 16 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Underændringsforslag nr. 4

forkastedes med 111 stemmer mod 39; 10 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Underændringsforslag nr. 5

forkastedes med 130 stemmer mod 11; 19 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 2 om en ny affattelse af lovforslaget og §§ 1-7 i den nye affattelse *vedtoges* uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om midlertidig ændring af lov om tobaksafgifter.

§ 1, ændringsforslaget og § 2, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om midlertidig ændring af lov om afgift af parfumer, toiletmidler m. v.

§ 1, ændringsforslaget og § 2, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om midlertidig forhøjelse af afgiften af benzin.

Lovforslagets §§ 1-3 og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om stempelafgift. (Nedsættelse af afgiften for skibspantebreve).

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om frigivelse af bunden opsparing.

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende lov om udskrivningsprocenten for kalenderåret 1976.

Ændringsforslaget
forkastedes md 150 stemmer mod 10.

Lovforslagets tekst og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om sømandsskat.

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om midlertidigt investeringsfradrag [af Christophersen m. fl.].

Ændringsforslag nr. 2
vedtoges med 121 stemmer mod 19; 20 medlemmer stemte hverken for eller imod.

§ 1, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3-5 betragtedes som vedtaget med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 2.

§ 2, således ændret, ændringsforslag nr. 6 og 7 og § 3, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 8 om indsættelse af en ny paragraf
vedtoges med 121 stemmer mod 19; 20 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 9 om indsættelse af en ny paragraf, § 4 og ændringsforslag nr. 1 angående titlen
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Sluttelig foretoges afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om investeringsfonds [af Christophersen m. fl.].

Ændringsforslag nr. 1
forkastedes med 121 stemmer mod 23; 16 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 2 og § 1 med den foretagne ændring vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3 betragtedes som forkastet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 1.

Ændringsforslag nr. 4 og § 2, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om statsgaranti for driftslån til væksthushavnerier m. m.

(Lovforslag nr. 256. Fremsat 8/9 75. Første behandling 8/9 75. Betænkning 10/9 75).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Formanden:

Sammen med denne sag foretages de under punkterne 12-15 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om statsgaranti for driftslån til ejere af fiskerfartøjer.

(Lovforslag nr. 259. Fremsat 8/9 75. Første behandling 8/9 75. Betænkning 10/9 75).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om statsgaranti for driftslån til virksomheder inden for konsumfiskeindustrien.

(Lovforslag nr. 260. Fremsat 8/9 75. Første behandling 8/9 75. Betænkning 10/9 75).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om tilskud til dræning.

(Lovforslag nr. 264. Fremsat 8/9 75. Første behandling 8/9 75. Betænkning 10/9 75).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om midlertidigt statstilskud til beskæftigelsesfremmende foranstaltninger ved opførelse og ombygning af produktionsbygninger i landbrug, skovbrug, gartneri og frugtavl [af Christophersen m. fl.].

(Lovforslag nr. 262. Fremsat 8/9 75. Første behandling 8/9 75. Betænkning 10/9 75).

Der var stillet 8 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Formanden:

Taletiden er for ordførerne i første omgang 15 minutter, i anden omgang 8 minutter, for andre talere henholdsvis 10 og 5 minutter.

Kjeld Olesen (S):

Fra landbrugs- og fiskeriudvalget foreligger der 3 betænkninger; der er først og fremmest tale om betænkning på grundlag af forslag om midlertidigt statstilskud til opførelse og ombygning af driftsbygninger på